ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է՝
ՀԱԱՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՒՄ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ _____
«_____» _______________ 2025 թ.

ՎԱՎԵՐԱՑՆՈՒՄ ԵՄ՝
ՌԵԿՏՈՐ Հ. ՋԱՔՈՅԱՆ
____
«_____» _______________ 2025 թ.

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 052201.00.6 Բնապահպանություն և բնօգտագործում
Կրթական ծրագիր՝ 052201.02.6 Ագրոէկոլոգիա
Որակավորում՝ Շրջակա միջավայրի բակալավր

Երևան 2025

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Ծրագրի ընդհանուր բնութագիրը
2.	Ծրագրի նպատակը
3.	Ծրագրի տարբերակիչ առանձնահատկությունները և մրցակցային առավելությունները
4.	Շրջանավարտի ընդհանրական կոմպետենցիաները
5.	Շրջանավարտի մասնագիտական կոմպետենցիաները և ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքները
6.	Ծրագրի կառուցվածքը
7.	Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները
8.	Գնահատման մեթոդները
9.	Կրթական ծրագրի շրջանակներում իրականացվող պրակտիկան
10.	Մասնագիտական գործունեության ոլորտը և ապագա կարիերայի հնարավորու-թյունները
11.	ՄԿԾ իրականացման համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական ռեսուրսներ
12.	ՄԿԾ իրականացման համար պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմին ներկայացվող պահանջներ
	Հավելվածներ
	Հավելված 1. Մասնագիտության կրթական ծրագրի ուսումնական պլան
	Հավելված 2. Մասնագիտության կրթական ծրագրի բաղադրիչների և շրջանավարտի կոմպետենցիաների համապատասխանության կառուցվածքային մատրից
	Հավելված 3. Բենչմարքինգ (ՄԿԾ-ի համահունչությունը նմանատիպ այլ ճանաչված ՄԿԾ-ների հետ)
	Հավելված 4. Աշխատանքային կիսամյակի պրակտիկայի ծրագիր
	Հավելված 5. Պրակտիկայի գնահատման թերթիկ

1. Ծրագրի ընդհանուր բնութագիրը	
Ֆակուլտետ	**Ագրոնոմիական**
Ամբիոն	Անտառագիտության և ագրոէկոլոգիայի
Ոլորտ/Միջոլորտային բնագավառ	Գյուղատնտեսություն/Բնապահպանություն
Մասնագիտության (մասնագիտացման) անվանումը և դասիչը	052201.00.6 - Բնապահպանություն և բնօգտագործում
Մասնագիտության կրթական ծրագիր	052201.02.06 - Ագրոէկոլոգիա
ՄԿԾ պատասխանատու/-ներ	Մ. Մարկոսյան, Ս. Թամոյան, Հ. Խաչատրյան, Է. Զաքարյան
Ուսուցման ձևը (առկա, հեռակա, հեռավար)	Առկա/հեռակա
Շնորհվող որակավորումը (բակալավր, մագիստրոս)	**Շրջակա միջավայրի բակալավր**
Ուսուցման լեզուն	Հայերեն
Ծրագրի մուտքի ընդհանուր պահանջներ	Դիմորդի նախորդող կրթական մակարդակը՝ միջնակարգ ընդհանուր կրթություն կամ միջին մասնագիտական կրթություն
Ուսուցման ընդհանուր տևողություն/կրեդիտ	4 տարի/240 կրեդիտ
Որից՝ լսարանային ուսուցում (ա.թ.՝ տեսական, գործնական)	3232 ժամ (ա.թ.՝ 1608 տեսական, 704 լաբորատոր, 920 գործնական)
ինքնուրույն աշխատանք	2832 ժամ
քննաշրջան	24 շաբաթ
պրակտիկա	16 շաբաթ (15 կրեդիտ)
ամփոփիչ ատեստավորում	Դիպլոմային աշխատանք/4 շաբաթ, 10 կրեդիտ
արձակուրդ	45 շաբաթ

2. Ծրագրի նպատակը
Ծրագրի նպատակն է պատրաստել գյուղատնտեսության ոլորտի բնօգտագործման և բնապահպանության արդի մարտահրավերների բացահայտման և դրանց հաղթահարման ուղիների մշակման, նորարարական ագրոէկոտեխնոլոգիաների կիրառման գործում արհեստավարժ, միջազգային չափանիշներին և աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մրցունակ ագրոէկոլոգ մասնագետներ, որոնք կկարողանան վերհանել ոլորտում առկա խնդիրները և առաջարկել դրանց լուծման մոտեցումներ: Ծրագիրը ուսանողների մոտ զարգացնում է հողերի արդյունավետ օգտագործման,

ագրոէկոհամակարգերի արտադրողականության բարձրացման և կայունության ապահովման ուղղությամբ գիտականորեն հիմնավորված տեխնոլոգիաների կիրառման կարողություններ, մասնավորապես՝ կլիմայի փոփոխության համատեքստում: Ագրոէկոլոգ մասնագետները կկարողանան իրականացնել բնապահպանության և բնօգտագործման միջև առկա խնդիրների մեղմմանն ուղղված միջոցառումներ, վերահսկել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (հող, ջուր, մթնոլորտային օդ, բուսականություն, կենդանական աշխարհ) կայուն գործելակերպի ապահովման և տեխնածին աղտոտված տարածքներից էկոլոգիապես անվտանգ սննդամթերքի (արտադրանքի) ստացման, թափոնների կառավարման, հողերի վերակուլտիվացմանն ուղղությամբ կատարվող աշխատանքները:

3. Ծրագրի տարբերակիչ առանձնահատկությունները և մրցակցային առավելությունները

- Հայաստանի ամբողջ տարածքում առկա են ագրոլանդշաֆտների կազմավորման և կայուն կառավարման, դրանց բաղադրիչներին առնչվող ագրոէկոլոգիական խնդիրներ, որոնց լուծմամբ զբաղվում է ագրոէկոլոգը:
- Ուսանելու տարիներից սկսած ապագա մասնագետներն արդեն կարող են մասնագիտական գործունեությամբ զբաղվել ֆերմերային տնտեսություններում, ինչպես նաև ընդգրկվել ամբիոնի կողմից ընթացիկ իրականացվող ոլորտային տեղական և միջազգային գիտահետազոտական ծրագրերում:

4. Շրջանավարտի ընդհանրական կոմպետենցիաներ (ԸԿ)

Ակնկալվում է, որ ՄԿԾ հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա.

ԸԿ 1. Վերլուծել հասարակական իրավիճակային գործընթացները և տալ համապարփակ գնահատական՝ զարգացնելով քննադատական մտածողությունը:

ԸԿ 2. Պատշաճ մակարդակով բանավիճել և պաշտպանել սեփական կարծիքը, պահպանելով էթիկայի նորմերը:

ԸԿ 3. Օգտագործել ստացված տնտեսագիտական գիտելիքները տարբեր ոլորտներում գործունեության արդյունքների արդյունավետությունը գնահատելու համար:

ԸԿ 4. Հաղորդակցվել գրավոր և բանավոր (հայերեն և օտար լեզուներով), լուծելու համար միջանձնային, միջմշակության, մասնագիտական խնդիրները փոխհամագործակցության պայմաններում:

ԸԿ 5. Կիրառել տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական գործունեության մեջ՝ ապահովելով աշխատանքի արդյունավետության բարձրացում:

ԸԿ 6. Աշխատել թիմով, արդյունավետ շփվել գործընկերների, ղեկավարության և սպառողների հետ, զբաղվել ինքնակրթությամբ, գիտակցված պլանավորել մասնագիտական առաջընթացը:

ԸԿ 7. Օգտագործել իրավագիտական գիտելիքները գործունեության տարբեր բնագավառներում՝ պահպանելով օրենսդրական և իրավական նորմերը:

ԸԿ 8. Կիրառել առաջին օգնության վերաբերյալ ստացած գիտելիքները արտակարգ իրավիճակներում:

5. ՄԿԾ շրջանավարտի մասնագիտական կոմպետենցիաներ (ՄԿ)

ՄԿԾ ավարտին ակնկալվում է, որ շրջանավարտը կկարողանա. **ՄԿ 1**. Վերլուծել բնական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետությունը, էկոլոգիական առկա խնդիրների առաջացման պատճառներն ու հետևանքները: **ՄԿ 2**. Գնահատել գյուղատնտեսության և շրջակա միջավայրի փոխադարձ ազդեցություն-ները և դրա հետևանքով առաջացած փոփոխությունները: **ՄԿ 3**. Մշակել գյուղատնտեսության ոլորտի և ընդհանուր բնապահպանական խնդիրների լուծման ուղիներ: **ՄԿ 4**. Կիրառել էկոլոգիապես անվտանգ արտադրանք ստանալու տեխնոլոգիաներ և գյուղատնտեսական արտադրության էկոլոգիացմանն ուղղված միջոցառումներ: **ՄԿ 5**. Բացահայտել էկոլոգիական դեգրադացման պատճառները և կլիմայի փոփոխության հետևանքները, դրա մեղմմանն ու հարմարվողականությանն ուղղված միջոցառումները: **ՄԿ 6**. Նախագծել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի կայուն կառավարման մոդելներ՝ գյուղատնտեսության արտադրողականության կայուն մակարդակի ապահովման համատեքստում:

ՄԿԾ վերջնարդյունքներ՝ ըստ կոմպետենցիաների խմբերի	
ՄԿ 1 վերջնարդյունքներ. «Վերլուծել բնական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավե-տությունը, էկոլոգիական առկա խնդիրների առաջացման պատճառները և հետևանքները» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	
1.1	Ներկայացնել բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման սկզբունքներն ու մոտեցումները
1.2	Բացահայտել էկոլոգիական խնդիրներն ըստ միջավայրի հիմնական բաղադրիչների, դրսևորման ինտենսիվության և մասշտաբների
1.3	Տարբերակել էկոլոգիական խնդիրներն ըստ մարդու գործունեության ոլորտների
1.4	Վերհանել բնական գործընթացների և մարդու ներգործության արդյունքում առաջա-ցած էկոլոգիական հիմնախնդիրները և դրանց առանձնահատկությունները
1.5	Առաջարկել մարդածին և բնական էկոլոգիական հիմնախնդիրների լուծման ուղիները
ՄԿ 2 վերջնարդյունքներ. «Գնահատել գյուղատնտեսության և շրջակա միջավայրի փոխա-դարձ ազդեցությունները և դրա հետևանքով առաջացած փոփոխությունները» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	
2.1	Հիմնավորել գյուղատնտեսական արտադրության և բնական միջավայրի փոխազդե-ցության սերտ կապը
2.2	Բացատրել մարդու գյուղատնտեսական գործունեությամբ պայմանավորված էկոլոգի-ական խնդիրների առանձնահատկությունները
2.3	Մեկնաբանել ագրոէկոհամակարգերում ընթացող հիմնական գործընթացները՝ նյու-թաէներգետիկ փոխանակումները և դրանց մարդածին ազդեցության հետևանքները
2.4	Ներկայացնել երկրագործության և անասնապահության ոլորտներում առաջացած ագրոէկոլոգիական խնդիրների բնույթը և դրանց հետևանքները
2.5	Տարբերակել գյուղատնտեսության վարման տարբեր համակարգերին բնորոշ էկոլո-գիական խնդիրները
2.6	Իրականացնել գյուղատնտեսության և շրջակա միջավայրի փոխադարձ ազդեցութ-յունների և դրա հետևանքով առաջացած փոփոխությունների վերաբերյալ ստացված տվյալների վերլուծություն
ՄԿ 3 վերջնարդյունքներ. «Մշակել գյուղատնտեսության ոլորտի և ընդհանուր բնապահպա-նական խնդիրների լուծման ուղիներ» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	

3.1	Տարբերակել ագրոէկոհամակարգերում էկոլոգիական ռիսկեր առաջացնող գործոնները
3.2	Մեկնաբանել ագրոէկոլոգիական խնդիրների բնույթը, ուժգնությունը, ուղղվածությունը, դրսևորման հնարավորություններն ըստ գյուղատնտեսության վարման մակարդակի
3.3	Ներկայացնել ագրոէկոլոգիական խնդիրները ՀՀ լանդշաֆտային տարբեր գոտիներում և տեխնածին ազդեցության պայմաններում
3.4	Նկարագրել թափոնների կայուն կառավարման մոտեցումները և վերաօգտագործման նորարարական տեխնոլոգիաները
3.5	Ներկայացնել կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրները և դրանց լուծմանն ուղղված միջոցառումները
3.6	Առաջարկել ըստ ՀՀ տարբեր գոտիների/տարածքների առանձնահատկությունների ագրոէկոտուրիզմի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ
3.7	Կազմել գյուղատնտեսության ոլորտի և ընդհանուր բնապահպանական խնդիրների լուծման ուղիների նախագիծ
ՄԿ 4 վերջնարդյունքներ. «Կիրառել էկոլոգիապես անվտանգ արտադրանք ստանալու տեխնոլոգիաներ և գյուղատնտեսական արտադրության էկոլոգիացմանն ուղղված միջոցառումներ» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	
4.1	Իմանալ էկոլոգիապես անվտանգ արտադրանք ստանալու արդիականությունն ու կապը մարդու առողջության հետ
4.2	Ներկայացնել էկոլոգիապես անվտանգ սննդամթերքի էկոլոգիաթունաբանական նորմավորման սկզբունքները
4.3	Ուսումնասիրել էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանքի ստացման տեխնոլոգիաները
4.4	Տարբերակել սննդամթերքի և կերի աղտոտիչներն ու դրանց ազդեցության բնույթը
4.5	Մեկնաբանել գյուղատնտեսական արտադրության էկոլոգիացման անհրաժեշտությունը և դրա բնապահպանական նշանակությունը
4.6	Իրականացնել գյուղատնտեսական արտադրության էկոլոգիացմանն ուղղված միջոցառումներ
ՄԿ 5 վերջնարդյունքներ. «Բացահայտել էկոլոգիական դեգրադացման պատճառները և կլիմայի փոփոխության հետևանքները, դրա մեղմմանն ու հարմարվողականությանն ուղղված միջոցառումները» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	
5.1	Թվարկել էկոլոգիական դեգրադացման պատճառները կապված ագրարային արտադրության կազմակերպման հետ
5.2	Մշակել միջոցառումներ էկոլոգիական դեգրադացման կանխման ուղղությամբ
5.3	Բացահայտել կլիմայի փոփոխության պատճառահետևանքային կապերը ագրարային ոլորտում
5.4	Տարբերակել ջերմոցային գազերի հիմնական տեսակները, արտանետման աղբյուրները
5.5	Նշել գյուղատնտեսական արտադրության առանձնահատկությունները կլիմայի փոփոխության համատեքստում
5.6	Կիրառել կլիմայակայուն գործելակերպ՝ ուղղված կլիմայի փոփոխության մեղմմանն ու հարմարվողականությանը

ՄԿ 6 վերջնարդյունքներ. «Նախագծել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի կայուն կառավարման մոդելներ՝ գյուղատնտեսության արտադրողականության կայուն մակարդակի ապահովման համատեքստում» ՄԿԾ ավարտին ուսանողը կկարողանա.	
6.1	Ներկայացնել կայուն զարգացման նպատակները և դրանց իրագործման մոտեցումները
6.2	Հիմնավորել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի կայուն կառավարման անհրաժեշտությունը
6.3	Թվարկել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի կայուն կառավարման ագրոէկոլոգիական սկզբունքները
6.4	Մշակել օպտիմալ կառուցվածքով ագրոլանդշաֆտների ձևավորման մոտեցումներ և մեթոդաբանություն, որը միտված կլինի լանդշաֆտային պլանավորմանը, ագրոանտառաբուծական համակարգերի ներդրմանը
6.5	Կատարել շրջակա միջավայրի ազդեցությունների և ագրոէկոլոգիական ցուցանիշների գնահատում և վերլուծություն
6.6	Մշակել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի ագրոէկոլոգիական սկզբունքներին համապատասխան կայուն կառավարման մոդելներ

6. Ծրագրի կառուցվածքը	
6.1. Ուսումնական պլան (հավելված 1)	
6.2. Մասնագիտության կրթական ծրագրի բաղադրիչների և շրջանավարտի կոմպետենցիաների համապատասխանության կառուցվածքային մատրից **(հավելված 2)**	
6.3. Բենչմարքինգ (ՄԿԾ-ի համահունչությունը նմանատիպ այլ ճանաչված ՄԿԾ-ների հետ **(հավելված 3)**	
6.4. Ծրագրի առարկաների համառոտ նկարագիրը	
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բուսաբանություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	8
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան

Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել հիմնական հասկացությունները կենդանի օրգանիզմների բջջային կառուցվածքի, բույսերի կյանքի կազմակերպման մակարդակների մասին, ծանոթացնել բույսերի անատոմիական և մորֆոլոգիական կառուցվածքային առանձնահատկություններին, կենսական գործառույթներին, բույսերի բազմացման եղանակներին, բուսական աշխարհի բազմազանության դասակարգման սկզբունքներին, կարգաբանական խմբերի ֆիլոգենետիկ կապերին և էվոլյուցիայի տարբեր ուղղություններին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել բուսաբանության խնդիրները և ժամանակակից մեթոդները: 2. Տարբերակել բույսերի, բույսերի օրգանների մորֆոլոգիական և անատոմիական կառուցվածքային առանձնահատկությունները: 3. Մեկնաբանել բույսերի դասակարգման հիմունքները: 4. Տարբերակել օրգանիզմներն ըստ բջջային կազմության, կենսակերպի, արտաքին և ներքին կառուցվածքի, բազմացման առանձնահատկությունների և մորֆոլոգիական հատկանիշների: 5. Ներկայացնել կենսաբանական օբյեկտների ուսումնասիրության, նկարագրության, դասակարգման և նույնականացման մեթոդները: 6. Որոշիչների օգնությամբ և ըստ մորֆոլոգիական հատկանիշների տարբերակել բուսատեսակների ընտանիքները, ցեղերը և տեսակները, վայրի և մշակովի բույսերը:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ ինտերակտիվ դասախոսություն, նյութի վերլուծություն, քննարկումների, բանավեճերի վարում, ուսուցողական ֆիլմերի, տեսանյութերի դիտում բացատրական-ցուցադրական, արտալսարանային դասախոսություններ, կլոր սեղան, թիմային աշխատանք, մտագրոհ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսության ունկնդրում, ուսումնամեթոդական և էլեկտրոնային գրականության ուսումնասիրություն, մասնագիտական տեսանյութերի և հեռուստահաղորդումների դիտում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Թեստ, ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Հայոց լեզու

Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ամրապնդել լեզվական համակարգի վերաբերյալ նախնական գիտելիքները և իմացության շրջանակը, զարգացնել ուսանողների լեզվամտածողությունը, հարստացնել գործուն բառապաշարը, սովորեցնել բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել բազմիմաստ բառեր, հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, դարձվածքներ, վերլուծել մասնագիտական տեքստերը:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Արտահայտել սեփական մտքերն անկաշկանդ, բանավոր և գրավոր կապակցված խոսքով՝ ապահովելով գրական հայերեն խոսքին ներկայացվող բոլոր պահանջները՝ ուղղախոսական, ուղղագրական, բառապաշարային, քերականական, ոճական, տրամաբանական: 2. Բանավոր և գրավոր խոսքում տարբերել բազմիմաստ բառերի նշանակությունները՝ ելնելով տեքստի բովանդակությունից, ընկալել հոմանիշների և հականիշների ոճական արժեքը, բառերի ու դարձվածքների փոխաբերական իմաստները: 3. Կազմել տեխնիկական բնույթի տեքստեր կամ գործնական գրություններ, դրանք լեզվական ընդունված կաղապարներով ներկայացնելու, զեկուցումներով հանդես գալու: 4. Օգտագործել դասագրքերը, բառարանները, տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, համացանցը՝ գիտելիքները հարստացնելով լեզվին, խոսքին և հաղորդակցությանը վերաբերող այլ նյութերով:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ ԽԻԿ համակարգի (խթանում, իմաստավորում, կշռադատում) կիրառում, մտագրոհ, «ձնագնդի» մեթոդ, զրույց և այլն, ինքնուրույն աշխատանք, անդրադարձ-ամփոփում **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ ուսումնամեթոդական գրականության օգտագործում, գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Թեստեր, ինքնուրույն աշխատանք
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա

Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Հայոց պատմություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Խորացնել ուսանողների գիտելիքները պատմության վերաբերյալ, զարգացնել պատմատրամաբանական մտածողությունը և հնարավոր բարդ իրադրություններում ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունը:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Կիրառել քննադատական մտածողություն անցյալի և ներկայի պատմական դեպքերը գնահատելիս: 2. Հենվել պատմական փաստերի քննական վերլուծության վրա՝ ներկայիս քաղաքական գործընթացները գնահատելիս: 3. Ներկայացնել իրադարձությունները և վերլուծել ժամանակի և տարածության մեջ (աշխարհագրական դիրք, բնական ռեսուրսներ և այլն): 4. Գնահատել աշխարհաքաղաքական իրողության հաշվառմամբ զարգացման ժամանակակից միտումները: 5. Պատրաստել և ներկայացնել պատմական թեմաներով ինքնուրույն աշխատանք, վարել բանավեճեր՝ պահպանելով էթիկայի կանոնները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** ինտերակտիվ դասախոսություն, նյութի վերլուծություն, քննարկումների, բանավեճերի վարում, ուսուցողական ֆիլմերի, տեսանյութերի դիտում բացատրական-ցուցադրական, արտալսարանային դասախոսություններ, կլոր սեղան, թիմային աշխատանք, մտագրոհ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** դասախոսության ունկնդրում, ուսումնամեթոդական և էլեկտրոնային գրականության ուսումնասիրություն, մասնագիտական տեսանյութերի և հեռուստահաղորդումների դիտում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Թեստային աշխատանք, ինքնուրույն աշխատանք
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա

Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Օտար լեզու (ռուսաց լեզու)
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Ռուսերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Ա 1 մակարդակ. մուտքային պահանջներ չկան: Ա 2 մակարդակ. ուսանողը պետք է ունենա Ա 1 մակարդակով նախատեսված գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ (ստուգվում է թեստի օգնությամբ):
Դասընթացի նպատակը	Ա 1 մակարդակի նպատակն է՝ ձևավորել/զարգացնել ռուսաց լեզվով առօրյայում, հանրային, կրթական, սոցիալական, մշակութային ոլորտներում հաղորդակցվելու կարողությունը: Ա 2 մակարդակի նպատակն է՝ բառապաշարի ընդլայնում առօրյա, սոցիալական, մշակութային, կրթական, գիտահանրամատչելի ոլորտներում, ռուսերեն գիտահանրամատչելի և ուսումնական գրականության հետ ինքնուրույն աշխատանքի հմտության զարգացում:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ա 1 մակարդակ. ակնկալվում է, որ դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Կիրառել հաղորդակցության նպատակին համապատասխանող լեզվական միջոցներ, տեղեկատվության կանոններ և սկզբունքներ: 2. Օգտագործել ռուսաց լեզուն միջանձնային հաղորդակցության մեջ: 3. Դուրս բերել ռուսերեն բնօրինակ պարզ տեքստերից անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: **Ա 2 մակարդակ. ակնկալվում է, որ դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Կիրառել մասնագիտական, կրթական ոլորտում հաղորդակցության համար անհրաժեշտ լեզվական միջոցներ, տեղեկատվության կանոններ և սկզբունքներ: 2. Օգտագործել ռուսաց լեզուն միջանձնային հաղորդակցության ընթացքում մասնագիտական խնդիրները լուծելիս: 3. Դուրս բերել ռուսերեն բնօրինակ մասնագիտական տեքստերից անհրաժեշտ տեղեկատվություն:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ բացատրություն, տեսալսողական, ինդուկտիվ, համադրության մեթոդներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ գրավոր աշխատանք, խոսքային մեթոդ, քննարկում, ուսուցողական խաղեր
Գնահատման մեթոդներ	Թեստեր, ինքնուրույն աշխատանք

Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բարձրագույն մաթեմատիկա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Բարձրագույն մաթեմատիկայի դասընթացը ապագա ուսանողների համար մաթեմատիկական կրթության հիմքն է: Բարձրագույն մաթեմատիկայի յուրացումը լայն հնարավորություն է ընձեռում գործնականում զարգացնել տրամաբանական, ինքնուրույն գործունեության և ստեղծագործական ունակությունները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Սահմանել բարձրագույն մաթեմատիկայի պարզագույն խնդիրները, հստակ իրականացնել դրանց լուծման մեթոդները: 2. Կատարել մաթեմատիկական գործողություններ դիֆերենցիալ և ինտեգրալ հաշվի մեթոդների օգնությամբ, 3. Կիրառել գծային հանրահաշվի, մաթեմատիկական անալիզի և հավանականությունների տեսության բաժիններից ստացած գիտելիքները կիրառական խնդիրներում: 4. Լուծել կիրառական խնդիրները և գնահատել դրանց լուծման հնարավոր ուղիները: 5. Կիրառել հետազոտական հիմնական մեթոդներ գործնական խնդիրներ լուծելիս:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություն, լաբորատոր պարապմունքներ, տեսական նյութի մատուցում և համապատասխան խնդիրների քննարկում, գործնական խնդիրների լուծում **Ուսումնառության մեթոդներ՝** կատարել համապատասխան հանձնարարությունները, կիրառական խնդիրների ուսումնասիրություն, դրանց համապատասխան տնային հանձնարարությունների կատարում, համապատասխան խնդիրների ինքնուրույն վերլուծություն, հասկանալ տվյալ խնդրի կիրառական նշանակությունը
Գնահատման մեթոդներ	Ընթացիկ և վերջնական ստուգումներ, որոնք իրականացվում են հաճախումների և ինքնուրույն աշխատանքների, միջանկյալ

	և ամփոփիչ քննությունների արդյունքներով, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ՝ թեստային տարբերակով
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Կիրառական ինֆորմատիկա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	1-ին կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսումնասիրել ինֆորմացիայի մշակման և վերլուծության եղանակներն ու մեթոդները, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առանձնահատկությունները ոլորտային խնդիրները լուծելիս և ուսանողի մոտ ձևավորել բազային գիտելիքներ, հմտություններ ու կարողություններ՝ օֆիսային և մասնագիտական ծրագրային միջոցների կիրառման համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել տվյալների հավաքագրման, մշակման և վերլուծության մեթոդներն ու գործիքակազմը՝ համակարգչային տեխնոլոգիաներով: 2. Ներկայացնել համակարգչի տեխնիկական և ծրագրային միջոցների դերակատարությունը, ժամանակակից կիրառական ծրագրային միջոցների հնարավորությունները: 3. Մշակել մասնագիտական ոլորտին վերաբերող էլեկտրոնային փաստաթղթեր, մասնագիտական ոլորտին վերաբերող պարզ տվյալների բազաներ՝ օգտագործելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և պատրաստել մասնագիտական ոլորտին վերաբերող շնորհանդեսներ: 4. Վերլուծել տվյալներ՝ օֆիսային և մասնագիտական ծրագրային միջոցների գործիքակազմի կիրառմամբ, կառուցելով միասնական տվյալների բազա: 5. Միավորել համակարգչային ծրագրային ապահովման գիտելիքներն ու հմտությունները՝ ընդհանուր նշանակության և մասնագիտական ոլորտի խնդիրներ լուծելու համար: 6. Գնահատել մասնագիտական գործունեության արդյունավետությունը համակարգչային ծրագրերի գործիքախմբի օգտագործման միջոցով և մեկնաբանել համակարգչային վերլուծության արդյունքները:

Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ ներկայացում վիզուալիզացիա, երկխոսություն, խմբակային քննարկում **Ուսումնառության մեթոդներ՝** համակարգչային խնդիրների լուծում, ուսումնամեթոդական գրականության և այլ նյութերի ուսումնասիրում, առաջադրանքների կատարում MS Office փաթեթի ծրագրակազմի օգնությամբ, լսարանային առաջադրանքների կատարում՝ կիրառելով MS Office փաթեթի ծրագրակազմը
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանք, միջանկյալ և ամփոփ քննություն, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Գյուղատնտեսության էկոնոմիկա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Բարձրագույն մաթեմատիկա» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել հիմնարար գիտելիքներ, կարողություններ և գործնական հմտություններ գյուղատնտեսության ոլորտի ներկայիս խնդիրների վերհանման, արդյունավետության գնահատման, ֆինանսավորման ուղղությունների ընտրության և պետական աջակցության ծրագրերի ներգրավման գործում:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել ագրարային ոլորտի հիմնական հասկացությունները ու հայեցակարգերը, լուսաբանել արտադրության տնտեսական հիմունքները: 2. Տարբերակել արտադրական ռեսուրսային ներուժի վիճակի գնահատման և արդյունավետ օգտագործման մեթոդները: 3. Հիմնավորել գյուղատնտեսական արտադրության արդյունավետ մասնագիտացման, կենտրոնացման, կոոպերացման և ինտեգրման գործընթացների տնտեսական նշանակությունը: 4. Ներկայացնել ագրարային ոլորտի աշխատանքային ռեսուրսների առանձնահատկությունները ու դրանց արդյունավետ օգտագործման ցուցանիշների համակարգը: 5. Պարզաբանել արտադրական ծախսերի, դրանց կազմավորման վրա ազդող գործոնների և ծախսերի 20 օպտիմա-

	լացման ուղիները: 6. Մեկնաբանել գյուղատնտեսական արտադրանքների գնա-գոյացման կառուցակարգը
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	Դասախոսություն, լաբորատոր աշխատանք, հաշվարկների կատարում, տեսական նյութի բացատրություն, ցուցադրական նյութի էլեկտրոնային ներկայացում, խմբային քննարկում, գրավոր հանձնարարական-քննարկումներ
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանք, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն
Կրեդիտները (ECTS)	8
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Բարձրացնել օտար լեզվի իմացության մակարդակը, զարգաց-նել հաղորդակցական կարողությունը
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Թարգմանել տեքստեր: 2. Վերարտադրել կարդացած տեքստը: 3. Վերլուծել ընթերցած տեքստը օտար լեզվով: 4. Գործածել բավականաչափ քերականական կառույցներ: 5. Հաղորդակցվել անցած թեմաների շուրջ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ «մտագրոհ», խճանկարի մեթոդ, անհատական աշխատանք, բանավեճ, ֆիլմերի դիտում, լսողական վարժություններ, երկխոսություն, քննարկումներ, թիմային աշխատանքներ, տեսաաահիկներով ներկայացում **Ուսումնառության մեթոդներ՝** տեքստերի թարգմանություն, զրույց
Գնահատման մեթոդներ	Գնահատման նախատեսվող ձևն ըստ ուսումնական պլանի՝ քննություն:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	

Դասընթացի անվանումը	Հասարակագիտական առարկաների մոդուլ (Հայոց պատմություն, մշակութաբանություն, քաղաքագիտություն, փիլիսոփայություն)
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Նպաստել ուսանողների աշխարհայացքի ընդլայնմանը, քաղաքացիական դիրքորոշում ունենալու կարողության ձևավորմանը, ուսանողների մոտ հետաքրքրություն արթնացնել հումանիտար գիտությունների և արվեստի նկատմամբ, ձևավորել հասարակության առնչվող խնդիրների նկատմամբ այլընտրանքային մոտեցումներ ցուցաբերելու կարողություն, նպաստել համամարդկային արժեքների համատեքստում ազգային պատմության և մշակույթի արժևորմանը, ուսանողների մշակութային ճաշակի զարգացմանը:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Հիմնավորել սեփական տեսակետներն ու դիրքորոշումները հասարակական երևույթները գնահատելիս: 2. Քննադատորեն վերլուծել և ամփոփել հասարակական գործընթացներին վերաբերող տեղեկատվությունը: 3. Բանավիճել՝ պահպանելով փաստարկման կանոնները (այդ թվում՝ էթիկական): 4. Ներկայացնել գաղափարների ազդեցությունը հասարակության զարգացման վրա (փիլիսոփայական միտք, քաղաքական գաղափարներ, մշակութային ձեռքբերումներ): 5. Բնութագրել ազգային յուրահատկությունները մշակութային բազմազանության համատեքստում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** տեղեկատվական և ակնարկային դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, զննական ճանաչողական-ստեղծագործական, համագործակցային ուսուցման մեթոդներ, թեմատիկ քննարկումներ և բանավեճեր, հարց և պատասխան, կլոր սեղան, թիմային աշխատանք **Ուսումնառության մեթոդներ՝** դասախոսության ունկնդրում, ուսումնամեթոդական, էլեկտրոնային գրականության ուսումնասիրում, մասնագիտական տեսանյութերի և հեռուստահաղորդումների դիտում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում, ինտերակտիվ քննարկումներ
Գնահատման մեթոդներ	Թեստեր, ինքնուրույն աշխատանք

Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ֆիզիկա կենսաֆիզիկայի հիմունքներով
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հաղորդել բնության երևույթների, նյութերի կառուցվածքի և փոխակերպումների, կենդանի և անկենդան համակարգերում ընթացող ֆիզիկական երևույթների վերաբեր-յալ համակողմանի գիտելիքներ, լաբորատոր աշխատանքների միջոցով ձևավորել ունակություններ փորձարարական չափիչ և ախտորոշիչ սարքերից օգտվելու, ստացված արդյունքները մեկնաբանելու և համակարգելու համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Պատկերացնել յուրաքանչյուր ագրոպրոցեսում, առանձին սարքավորումներում և հոսքագծերի աշխատանքային սկզբունքներում ֆիզիկական պրոցեսների կիրառման մեխանիզմը: 2. Կիրառել ֆիզիկայի փորձնական եղանակները ագրոպրո-ցեսների արդյունքում ստացված արտադրանքի որակի հետազոտություններում: 3. Կիրառել ագրոպրոցեսների կազմակերպման, անհրաժեշտ սարքավորումների, դրանց քանակությունների ընտրութ-յան, հիմնական և օժանդակ շինությունների մակերեսների, էներգիական հզորությունների, ֆիզիկատեխնիկական վերահսկման խնդիրներում: 4. Կիրառել ֆիզիկայի բնագավառի տեսական գիտելիքները ագրոարտադրական գործընթացներում՝ նոր տեխնոլոգիա-ների ներդրման և զարգացման նպատակով: 5. Կատարել ագրոսարքավորումների, տարրողությունների և հզորությունների ընթացիկ հաշվարկ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություն, լաբորատոր աշխատանք, անիմացիոն նյութերի ցուցադրում և մեկնաբանում **Ուսումնառության մեթոդներ՝** տեսական նյութի յուրացում, լաբորատոր և ինքնուրույն աշխատանքների պատրաստում

Գնահատման մեթոդներ	Ընթացիկ և վերջնական ստուգումներ, որոնք իրականացվում են հաճախումների և ինքնուրույն աշխատանքների, միջանկյալ և ամփոփիչ քննությունների արդյունքների հիման վրա:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Հայոց լեզու» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել գրագետ և տրամաբանված բանավիճելու կարողություն, քննադատական մտածողություն, ինչը կնպաստի ուսանողի ինքնադրսևորմանը ոչ միայն մասնագիտական ոլորտում, այլև հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Սահմանել լեզվական և խոսքային կաղապարների ընդհանրություններն ու տարբերությունները: 2. Օգտագործել ստացած գիտելիքները բանավոր և գրավոր խոսք կազմելիս: 3. Իրականացնել հաղորդակցում տարբեր իրադրություններում: 4. Կատարել լեզվական տարաբնույթ վարժություններ՝ օգտագործելով տեխնիկական, պաշտոնական կամ գիտական ոճերին հատուկ բառապաշար: 5. Օգտագործել տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, համացանցը՝ գիտելիքները հարստացնելով լեզվին, խոսքին և հաղորդակցությանը վերաբերող այլ նյութերով:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** ակտիվ և ինտերակտիվ մեթոդներ, մտագրոհ, ձնագնդի, բանավեճ-քննարկում, «կլոր սեղան» (որևէ հարցի քննարկում, կարծիքների համեմատություն, մտքերի, գաղափարների ձևավորում, արտահայտում), «ուղեղի փոթորիկ» (լուծումների, մտքերի հավաք, բոլոր առաջարկների վերլուծություն և ամենահետաքրքիր տարբերակի ընտրություն) **Ուսումնառության մեթոդներ՝** երկխոսություն, քննարկումներ, ինքնուրույն, թիմային աշխատանքներ, զեկուցումներ, ելույթներ, բանավեճեր

Գնահատման մեթոդներ	Թեստեր, ինքնուրույն աշխատանք
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ընդհանուր քիմիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	7
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	2-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել քիմիա գիտության բոլոր ճյուղերի տեսական և կիրառական դրույթներին, որոնք օգտակար կլինեն մասնագիտական գործնեության շրջանակներում: Գիտելիք փոխանցել քիմիական տարրերի/նյութերի կենսաքիմիական հատկությունների, շրջակա միջավայրում դրանց դերի, նշանակության ու փոխարկումների վերաբերյալ, հիմնավորել քիմիական պրոցեսների դերը շրջակա միջավայրում և բույսերում ու կենդանիների օրգանիզմներում տեղի ունեցող տարբեր երևույթներում:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Վերլուծել և բացահայտել քիմիական երևույթների ազդեցությունը շրջակա միջավայրում տեղի ունեցող կենսական նշանակության պրոցեսներում: 2. Իմանալ շրջակա միջավայրում քիմիական նյութերի ֆունկցիոնալ ազդեցության և դրանց քիմիական հատկությունների միջև փոխկապակցվածությունը: 3. Տեսական գիտելիքները կիրառել գործնական խնդիրների լուծման համար: 4. Ստացած գիտելիքները օգտագործել շրջակա միջավայրում ընթացող քիմիական պրոցեսները նկարագրելու համար:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություն, սեմինարներ, դիդակտիկ նյութերի քննարկում, լաբորատոր և գործնական պարապմունքներ, փորձարարական աշխատանքներ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** գրականության օգտագործում, ինտերակտիվ դասախոսություն, լսարանային քննարկումներ, փորձարարական աշխատանքներ, մեթոդական ցուցումներ
Գնահատման մեթոդներ	Ուսանողների գիտելիքների գնահատման համար կիրառվում են մի քանի մոտեցումներ. 1) քննարկում-բանավեճ, ինչը հնարավորություն է տալիս ուսանողին անկաշկանդ դրսևորել իր գիտելիքները,

	2) լաբորատոր դասերին փորձը կատարելուց առաջ ուսանողը վերլուծում է առաջադրանքը, իսկ փորձի ավարտին ներկայացնում եզրահանգումները, 3) ուսանողների գիտելիքների ստուգման տարբերակներից է դասի ընթացքում առաջարկվող վարժությունների ու խնդիրների լուծումը: Իրականացվում են բանավոր հարցումներ, գրավոր աշխատանքներ, ինքնուրույն աշխատանքներ, թեստային առաջադրանքներ:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Կենսագործունեության անվտանգություն և քաղպաշտպանություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել արտադրական անվտանգության և քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառին վերաբերվող օրենսդրական և իրավական նորմերին ու դրույթներին, արտադրական վնասվածության և մասնագիտական հիվանդությունների նվազեցմանն ու կանխմանն ուղղված տեխնիկական, տեխնոլոգիական, կազմակերպչական, սանիտարահիգիենիկ և հակահրդեհային միջոցառումներին, օգտագործվող տեխնիկական միջոցների անվտանգ շահագործման, միջուկային և քիմիական զենքից ու հակառակորդի հարձակման այլ ժամանակակից միջոցներից, տարերային և տեխնածին աղետներից բնակչության պաշտպանության կազմակերպման հարցերին, ինչպես նաև արտակարգ իրավիճակներում գյուղատնտեսական արտադրության վարման առանձնահատկություններին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել արտադրական վնասվածքների տեսակները, վնասվածության հիմնական պատճառները, զանգվածային ոչնչացման միջոցների, տարերային և տեխնածին աղետների տեսակներն ու բնութագրերը: 2. Ընտրել արտադրական դժբախտ դեպքերի, մասնագիտական հիվանդությունների նվազեցման ու կանխման, արտակարգ իրավիճակներում պաշտպանության կազմակերպման արդյունավետ եղականակները,

	օգտագործվող տեխնիկական և անհատական ու կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցների տեսակները: 3. Վերլուծել իրականացվող տեխնոլոգիական գործընթացնե-րի անվտանգության աստիճանը, ստեղծված ռադիացիոն և քիմիական իրադրությունները: 4. Առաջարկել տեխնոլոգիական գործընթացներում օգտա-գործվող մեքենաասարքավորումների շահագործման անվտանգության, էլեկտրաանվտանգության, ամպրոպա-պաշտպանության, հրդեհային անվտանգության մակար-դակի բարձրացման արդյունավետ տեխնիկական ու կազ-մակերպչական միջոցառումներ: 5. Գնահատել ագրոարդյունաբերական ոլորտում իրակա-նացվող տեխնոլոգիական գործընթացների ռիսկերը: 6. Կատարել չափումներ աշխատատեղերում միկրոկլիմայա-կան պարամետրերի որոշման, ռադիացիոն և քիմիական հետախուզության սարքերի միջոցով:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդները՝** տեսական և գործնական պարապմունքներ, ցուցադրական նյութի էլեկտրոնային ներկայացում և ինքնուրույն աշխատանք **Ուսումնառության մեթոդները՝** ուսումնամեթոդական գրականության օգտագործում, էլեկտրոնային հարթակի կիրառում, ռեֆերատների և ինքնուրույն աշխատանքների պատրաստում և ներկայացում
Գնահատման մեթոդներ	Գրավոր (միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ), բանավոր (ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում), թեստեր (գործնական պարապմունքներ, ընթացիկ ստուգումներ)
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բույսերի գենետիկա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Բուսաբանություն» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողի մոտ ձևավորել կենսաբանական համակարգերի մոլեկուլյար, բջջային, օրգանիզմային, պոպուլյացիոն մակար-դակի վրա ժառանգական տեղեկատվության պահպանման, փոխանցման և իրագործման գործընթացների գիտական

	աշխարհայացքը, ուսանողներին ծանոթացնել ժամանակակից գենետիկայի հիմնական խնդիրներին, հետազոտման մեթոդներին, հատկանիշների ժառանգման բնույթին, ձևավորել պատկերացում բուսական օրգանիզմների սերունդների վերարտադրման բազմազան եղանակներին, մեթոդներին, ձևավորել գյուղատնտեսական մշակաբույսերի քանակական և որակական հատկանիշների ժառանգման բնույթի, դրանց դրսևորումների վերաբերյալ գիտելիքներ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել ժառանգականության բջջաբանական, մոլեկուլյար հիմունքները, ժառանգականության քրոմոսոմային տեսությունը, բջջային և գենային ինժեներիաի հիմունքները, գենետիկորեն մոդիֆիկացված գյուղատնտեսական մշակաբույսերը: 2. Կատարել հիբրիդոլոգիական վերլուծություն գյուղատնտեսական պրակտիկայում: 3. Կիրառել ժամանակակից գենետիկայի հիմնարար գիտելիքները գյուղատնտեսական տարբեր ոլորտներում, նաև այլ մասնագիտությունների ուսումնասիրությունների ժամանակ: 4. Իրականացնել գենետիկական հետազոտություններ: 5. Կատարել մշակաբույսերի գենոտիպավորում ըստ պոլիմորֆ սպիտակուցների մի շարք լոկուսների
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ նյութի բացատրություն, որի ժամանակ կիրառվում են պասիվ, ակտիվ և ինտերակտիվ մեթոդներ, տեսական թեմաների մեկնաբանում, ինքնուրույն աշխատանքի կատարում **Ուսումնառության մեթոդները**՝ էլեկտրոնային սարքերի, աղյուսակների, ինտերակտիվ գործիքների կիրառում, բացատրական-ցուցադրական մեթոդի կիրառում, խմբային կամ անհատական մտագրոհ, քննարկումներ, տեսաֆիլմերի դիտում և քննարկում, ինքնուրույն կամ թիմային աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բույսերի ֆիզիոլոգիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն

Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ֆիզիկա կենսաֆիզիկայի հիմունքներով» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսումնասիրել բույսերի ֆիզիոլոգիայի հիմունքները, ուսանողների մոտ ձևավորել գիտական մոտեցում բույսերի օրգանիզմում տեղի ունեցող ֆիզիոլոգիական գործընթացներին, դրանց փոխկապվածության և կարգավորման մեխանիզմների, նաև շրջակա միջավայրի հետ փոխկապվածութան հիմնական օրինաչափությունների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ճանաչել բույսերի ֆիզիոլոգիայի ժամանակակից խնդիրները և դրանց լուծման հիմնական ուղիները: 2. Իմանալ բուսական բջջի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները և ֆիզիոլոգիական գործընթացների մոլեկուլյար հիմունքները: 3. Տիրապետել բույսերի ֆիզիոլոգիայի գործընթացների հիմնական օրենքներին և մեխանիզմներին: 4. Իմանալ արտաքին միջավայրի գործոնների ազդեցության բնույթը բույսի հիմնական կենսական գործընթացների վրա: 5. Տիրապետել որոշակի հմտությունների լաբորատոր փորձեր կատարելու համար: 6. Կիրառել տեսական և գործնական գիտելիքները գյուղատնտեսական պրակտիկայում: 6. Տեսական գիտելիքների հիման վրա կատարել որոշակի եզրակացություններ և հետևություններ: 7. Ձևավորել թիմային աշխատանք կատարելու, բույսերի ֆիզիոլոգիայի հանգուցային գաղափարները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու հմտություններ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ նյութի բացատրություն, որի ժամանակ կիրառվում են պասիվ, ակտիվ և ինտերակտիվ մեթոդներ,տեսական թեմաների մեկնաբանում **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ էլեկտրոնային սարքերի, աղյուսակների, ինտերակտիվ գործիքների կիրառում, բացատրական-ցուցադրական մեթոդի կիրառում, խմբային կամ անհատական մտագրոհ, քննարկումներ, տեսաֆիլմերի դիտում և քննարկում, ինքնուրույն կամ թիմային աշխատանքների կատարում:
Գնահատման մեթոդներ	Առաջադրանքի կատարում, ընթացիկ և ամփոփիչ քննություն, թեստային աշխատանք, ինքնուրույն և խմբային աշխատանքների գնահատում, հարցում բաց գրքով, կոլոկվիում և սեմինարներ

Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բույսերի կենսաքիմիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ընդհանուր քիմիա» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողի մոտ ձևավորել հիմնարար գիտելիքներ մշակաբույսի կենսամոլեկուլների կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունների, նյութաէներգետիկ փոխանակության և դրա վրա շրջակա միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ, մշակաբույսը, շրջակա միջավայրի բաղադրիչները կենսաքիմիական արդի մեթոդներով և սարքավորումներով գնահատելու կարողություն:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ունենալ համապարփակ գիտելիքներ բույսի կենսամոլեկուլների կառուցվածքի, ֆունկցիաների, երկրորդային ծագման բուսական մետաբոլիտների վերաբերյալ՝ ուրվագծելով դրանց կիրարկման հնարավորությունները: 2. Մեկնաբանել բույսի նյութափոխանակությունը, էկոհամակարգի ազդեցությունը փոխանակային գործընթացների վրա և այդ համատեքստում ֆերմենտների դերակատարման հիմնահարցերը: 3. Ձեռք բերել մշակաբույսը, շրջակա միջավայրի բաղադրիչները կենսաքիմիական մեթոդներով և արդի սարքավորումներով գնահատելու կարողություն: 4. Ձևավորել գործնականում ստացված տվյալները ինքնուրույն հավաքագրելու, մեկնաբանելու և վերլուծելու կարողություն: 5. Կիրառել ստացված կենսաքիմիական գիտելիքներն ու կարողությունները մասնագիտական ոլորտում ծագած խնդիրները լուծելու նպատակով: 6. Ձևավորել թիմային աշխատանք կատարելու, կենսաքիմիական հանգուցային գաղափարները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը վերծանելու կարողություն:

Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ ասավանդման ուսանողակենտրոն մոտեցում՝ ինտերակտիվ գործիքների կիրառմամբ. թեմատիկ ինտերակտիվ քննարկում, դերային խաղ, մտագրոհ, միկրոուսումնառություն՝ Socrative teacher հարթակի կիրառում, ՀևՊ սեսիա, գործնական (լաբորատորիայում) **Ուսումնառության մեթոդներ՝** էլեկտրոնային, միկրոուսումնառություն՝ Socrative student հարթակի կիրառում, գործընկերային ուսումնառություն, հետադարձ կապ՝ ուժեղ և թույլ կողմերի վերհանմամբ, գործնական (լաբորատոր փորձերի իրականացում), ինքնուրույն աշխատանք
Գնահատման մեթոդներ	Լաբորատոր փորձերի գնահատում, ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում, միջանկյալ քննություն, ամփոփ քննություն
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Հողագիտություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել հողերի առաջացմանը և զարգացմանը, հողերի ու հողառաջացնող մայրատեսակների հանքաբանական ու մեխանիկական կազմին, հողի մորֆոլոգիական (ձևաբանական), կլանողականության, ֆիզիկական ու մեխանիկական հատկություններին, հողային լուծույթի ռեակցիային, հողագոյացման գործընթացին ու դրա գործոններին, հողի օրգանական մասի՝ հումուսի գյուղատնտեսական նշանակությանը, հողային ռեժիմների ձևավորմանն ու դրանց կարգավորմանը, հողերի ծագման, կարգաբանման, աշխարհագրական տեղաբաշխման և գյուղատնտեսական օգտագործմանը, հիմնական հողատիպերին և հողային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործմանը:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել հողերի առաջացման էվոլյուցիան և բերրիության ձևավորման գործընթացները, հիմնական ագրոարտադրական հատկությունները, հողային ռեժիմների կարգավորումը:

	2. Ներկայացնել ՀՀ բնահողային գոտիները, հիմնական հողատիպերը, դրանց զբաղեցրած տարածությունները, հողերի առանձնահատկությունները, բերրիության բարձրացման ուղիներն ու հողային պաշարների արդյունավետ օգտագործման եղանակները: 3. Վերլուծել ՀՀ տարածքում էրոզիոն գործընթացների զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները, հողի էրոզիայի դեմ պայքարի և էրոզացված հողերի արտադրողականության բարձրացման համալիր միջոցառումների մշակումը: 4. Ներկայացնել հողային պաշարների առկա վիճակը, տալ դրանց գնահատականը՝ կապված դեգրադացման ու անապատացման հետ, և առաջարկել համապատասխան միջոցառումներ հողերի բարելավման համար: 5. Իրականացնել հողի բերրիության բարձրացման, հողերի մելիորացման և պահպանման միջոցառումներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, գործնական աշխատանքների մասնակցություն, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Մանրէակենսաբանություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Հիմնարար գիտելիքներ հաղորդել հողի մանրէակենսաբանության, այնտեղ տեղի ունեցող մանրէակենսաբանական գործընթացների, մանրէների լաբորատոր հետազոտման և ախտորոշման եղանակների վերաբերյալ: Սովորեցնել հողի, ջրի, օդի

	միկրոֆլորան և արտաքին միջավայրի գործոնների ազդեցության մեխանիզմը մանրէների կենսագործունեության վրա: Տրամադրել խորը գիտելիքներ մանրէների միջոցով ազոտային և ածխածնային միացությունների փոխակերպումներին և բակտերիալ պատրաստուկների օգտագործմանը գյուղատնտեսության մեջ, բույսերի պաշտպանության կենսաբանական պայքարի մանրէաբանական հիմունքների, մարէների սելեկցիայի, գենետիկայի և փոփոխականության վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Կատարել լաբորատոր հետազոտման եղանակների կիրառմամբ հողի, ջրի, օդի միկրոֆլորայի հետազոտություն: 2. Կատարել ճիշտ վերլուծություն և եզրահանգում, համեմատելով հետազոտությունների արդյունքում ստացված տվյալները: 3. Ձևավորել թիմային աշխատանք կատարելու, մանրէաբանության հանգուցային գաղափարները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու հմտություններ: 4. Որոշել մանրէների դերը հողի ինքնամաքրման և հանքային միացություններով հարստացման պրոցեսում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ տեսական նյութի բացատրություն, տեղեկատվական կոմունիկացիոն տեխնոլոգիաների կիրառմամբ Power Point համակարգչային ցուցադրում, ինտերակտիվ քննարկումներ, երկխոսություն **Ուսումնառության մեթոդներ՝** ուսումնամեթոդական և էլեկտրոնային գրականության կիրառում, ինքնուրույն թեմատիկ աշխատանքների պատրաստում և Power Point ներկայացում, լաբորատոր փորձերի կատարում, անհատական աշխատանք, թիմային փորձերի կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	3-րդ կիսամյակ

Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել շրջակա միջավայրի և դրա առանձին բաղադրիչների՝ հողի, ջրի, օդի, բուսական և կենդանական աշխարհի պահպանության, գյուղատնտեսության քիմիացման, մեքենայացման, հողերի դեգրադացման և բնական կերահանդակների օգտագործման, անասնապահության առաջացրած էկոլոգիական հիմնախնդիրների, էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանքի ստացման տեխնոլոգիաների և դրանց գիտականորեն հիմնավորված լուծումների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել շրջակա միջավայրի և դրա հիմնական բաղադրիչներին առնչվող էկոլոգիական խնդիրները: 2. Բացատրել էկոլոգիական և ագրոէկոլոգիական խնդիրների առաջացման պատճառները և հետևանքները: 3. Իմանալ գյուղատնտեսության ոլորտի էկոլոգիական խնդիրների լուծման հնարավորությունների, սկզբունքների, ժամանակակից մեթոդների և տեխնոլոգիաների մասին: 4. Ծանոթանալ միջավայրի վիճակի մասին տեղեկատվության և էկոլոգիական խնդիրների լուծման համար օգտագործվող միջոցներին: 5. Գնահատել գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի էկոլոգիական վիճակը: 6. Կանխատեսել միջավայրի և առանձին բաղադրիչների վիճակի բացասական փոփոխության միտումները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** ուսումնամեթոդական և էլեկտրոնային գրականության կիրառում, ինքնուրույն թեմատիկ աշխատանքների պատրաստում և Power Point ներկայացում, լաբորատոր փորձերի կատարում, անհատական աշխատանք, թիմային փորձերի կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Քննությունները գնահատվում են գրավոր և բանավոր հարցումների մեթոդով: Ինքնուրույն և խմբային աշխատանքները գնահատվում են բանավոր եղանակով՝ թղթային կամ էլեկտրոնային նյութը ներկայացնելուց հետո:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	

Դասընթացի անվանումը	Վիճակագրություն բիոմետրիայի հիմունքներով
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Կիրառական ինֆորմատիկա» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել ժամանակակից վիճակագրական մեթոդներին, որոնք անհրաժեշտ են ագրոկենսաբանական էմպիրիկ հետազոտության տվյալների վերլուծության ժամանակ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Մեկնաբանել վիճակագրական համակցության ձևավորման սկզբունքները, դրանում տեղի ունեցած կառուցվածքային փոփոխությունները, վիճակագրական բաշխումները: 2. Իրականացնել գյուղատնտեսության ճյուղի հավաքա-գրված վիճակագրական տվյալների ամփոփում, խմբա-գրում, վիճակագրական հիմնական ցուցանիշների փոփո-խությունների ուսումնասիրում: 3. Մշակել ստացված սկզբնական էմպիրիկ տվյալները և ներ-կայացնել վիճակագրական վերլուծության արդյունքները աղյուսակների և գրաֆիկների մեթոդի օգնությամբ: 4. Մեկնաբանել գյուղատնտեսության հիմնական վիճակա-գրական ցուցանիշների հաշվարկման մեթոդները և համա-կարգը: 5. Կիրառել վիճակագրական վերլուծության մեթոդներ մաս-նագիտական գործունեության շրջանակներում: 6. Իրականացնել վերլուծություններ վիճակագրական ծրա-գրերի միջոցով:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդները՝** դասախոսություններ, գործնական պարապմունքներ, քննարկումներ, խմբային աշխատանքներ և այլն **Ուսումնառության մեթոդները՝** ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, տնային առաջադրանքների կատարում, տարբեր խնդիրների լուծում, դիտարկումների իրականացում և մեկնաբանում, ինքնուրույն հետազոտություն, խմբային աշխատանքներ, խնդիրների առաջադրում և լուծում, ինքնու-րույն/հետազոտական աշխատանք, վերլուծությունների և հաշվետվությունների պատրաստում
Գնահատման մեթոդներ	Ընթացիկ թեստավորում (Progress Quize), համակարգչային թեստավորում, առաջադրանքների գրավոր կամ բանավոր ներկայացում, խմբային աշխատանքների քննարկում (բանավեճ), դերախաղ, հետազոտությունների արդյունքների

	ինտերակտիվ ներկայացում
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ագրոքիմիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Հողագիտություն» և «Մանրէակենսաբանություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել «Ագրոքիմիա» առարկայի հետազոտության օբյեկտներին, մեթոդներին, հողի հատկություններին՝ կապված մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացման հետ, բույսի քիմիական կազմությանը, մակրո- և միկրոսննդատարրերի դերին բույսի կյանքում: Դասընթացի ընթացքում ուսանողները պետք է ծանոթանան պարարտանյութերի և շրջակա միջավայրի փոխազդեցության և դրանից բխող բացասական հետևանքների չեզոքացման պայմանների մասին, ինչպես նաև պարարտանյութերի դասակարգմանը, դրանց կիրառման եղանակներին, պարարտացման համակարգի կազմման սկզբունքներին, հողի կլանման հատկություններով պայմանավորված պարարտանյութերի կիրառման առանձնահատկություններին, ՀՀ հիմնական հողատիպերի ագրոքիմիական բնութագրերին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Գնահատել հողի բերրիությունը և հողում բույսերին մատչելի սննդատարրերի հաշվեկշիռը կարգավորելու ուղիները: 2. Տարբերակել պարարտանյութերի կիրառմամբ բույսի բաղադրության մեջ մտնող հիմնական նյութերի՝ սպիտակուցների, ածխաջրերի և ճարպերի սինթեզը կարգավորելու, բերքատվությունը բարձրացնելու և որակը բարելավելու ուղիները: 3. Ներկայացնել պարարտանյութերի կիրառման առանձնահատկությունները հողի կլանողական հատկություններով պայմանավորված: 4. Հիմնավորել հողի պարարտացման համակարգում կիրառվող գլխավոր հանքային, օրգանական և կենսաբանական պարարտանյութերի գործածումը և դրանց արդյունավետ կիրառման ուղիները: 5. Կազմել որևէ մշակաբույսի պարարտացման համակարգ

	տվյալ պայմաններում առավել բարձր և որակյալ բերք ստանալու համար:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Օրգանական գյուղատնտեսության հիմունքներ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Բույսերի ֆիզիոլոգիա», «Բույսերի գենետիկա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել օրգանական գյուղատնտեսության գիտական հիմունքներին, վարման հիմնական դրույթներին, առանձնահատկություններին, բուսաբուծական մթերքների ստացման էկոանվտանգ երկրագործական համակարգերին, ավանդական երկրագործության նկատմամբ առկա տարբերություններին, օրգանական եղանակով մթերքի ստացմանը, ինչպես նաև օրգանական եղանակով աճեցվող մշակաբույսերին մեծ վնաս պատճառող օրգանիզմների տեսակներին, դրանց վերահսկման և պայքարի միջոցառումներին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել օրգանական երկրագործության վարման առանձնահատկությունները: 2. Տարանջատել օրգանական և ավանդական երկրագործությունում ստացվող բերքն ըստ ծագման և որակական հատկանիշների: 3. Ներկայացնել օրգանական գյուղատնտեսությունում ընդունված օրենսդրական պահանջները և դրանց

	իրականացման կարգը: 4. Առաջարկել հողի բերրիության բարձրացման ուղիների առանձնահատկությունները օրգանական երկրագործությունում: 5. Մեկնաբանել վնասակար օրգանիզմների դեմ պայքարի առանձնահատկությունները օրգանական գյուղատնտեսու-թյունում և անհրաժեշտ միջոցառումները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Այգեպտղաբուծություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին տեսական և պրակտիկ գիտելիքներ փոխանցել պտղատու բույսերի և խաղողի վազի կենսաբանական առանձ-նահատկությունների, էկոլոգիական գործոնների ազդեցութ-յան, բազմացման տարբեր եղանակների, մշակության տեխնոլոգիայի վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել խաղողի վազի բազմացումն ու տնկանյութի աճեցումը, այգու հիմնադրման, խնամքի ու մշակության առանձնահատկությունները: 2. Գնահատել խաղողի այգու հիմնադրման համար անհրա-ժեշտ հողատարածքը: 3. Հիմնավորել համալիր ագրոտեխնիկական միջոցառում-ների իրականացման անհրաժեշտությունը:

	4. Դասակարգել ՀՀ շրջանացված խաղողի գլխավոր սորտերը, դրանց մասնագիտացումն ըստ ՀՀ գյուղատնտեսական գոտիների: 5. Կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները՝ սորտերի ճանաչման, տնկանյութի պահանջարկի հաշվառման, այգիների հիմնադրման և տարածքների կազմակերպման, այգու մշակության և բերքահավաքի աշխատանքներում: 6. Վերլուծել այգեպտղաբուծության արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Էնտոմոլոգիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բույսերի վնասատուների կառուցվածքային, կենսաէկոլոգիական, զարգացման և բազմացման առանձնահատկությունների, վնասատուների ակնադիտական ախտորոշման սկզբունքների, դրանց տեսակային պատկանելիությունն ըստ բույսերին հասցրած վնասի բնույթի ու տիպերի, վնասատուների զանգվածային բազմացմանը նպաստող հիմնական պատճառների վերաբերյալ, տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ գյուղատնտեսական տարբեր մշակաբույսերի վնասատուների տեսակային կազմի կենսաէկոլոգիական առանձնահատկությունների, մշտադիտարկման և կանխատեսման և դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների

	մշակման վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել գյուղատնտեսական մշակաբույսերի վնասատուները, դրանց զանգվածային բազմացմանը նպաստող հիմնական պատճառները, սնման առանձնահատկությունները, կերային մասնագիտացումը: 2. Թվարկել գյուղատնտեսական մշակաբույսերի վնասատուների տեսակային կազմը, վնասակար և օգտակար տեսակները: 3. Մեկնաբանել վնասատուների կենսաէկոլոգիական առանձնահատկությունները: 4. Դասակարգել բացահայտված վնասատուներն ըստ տարածվածության, վնասակարության, սերունդների քանակի, պայքարի ժամկետների և միջոցառումների: 5. Ընտրել վնասատուների դեմ պայքարի արդյունավետ մեթոդներ, միջոցառումներ և միջոցներ: 6. Գնահատել բույսերի վնասատուների հետագա զարգացման և զանգվածային բազմացման հավանականությունը՝ կախված կլիմայական պայմաններից, պայքարի միջոցառումների կիրառման անհրաժեշտությունը և արդյունավետությունը:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ֆիտոպաթոլոգիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	4-րդ կիսամյակ

Մուտքային պահանջներ	Մուտքային պահանջներ չկան
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիք, հմտություններ և կարողություններ բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի ընդհանուր մեթոդների, անտառային ծառատեսակների, գյուղատնտեսական տարբեր մշակաբույսերի հիվանդություն-ների տեսակային կազմի, հարուցիչների կենսաէկոլոգիական առանձնահատկությունների և դրանց դեմ առավել էկոլոգիա-պես անվտանգ պայքարի միջոցառումների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել գյուղատնտեսական մշակաբույսերի, անտառային ծառաթփատեսակների հիվանդությունների տեսակային կազմը, դրանց հարուցիչների կենսաէկոլոգի-ական առանձնահատկությունները, վարակի պաշարի կրճատման ուղիները, բույսերի պաշտպանության հնարավոր մեթոդներն ու միջոցառումները, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները: 2. Ախտորոշել գյուղատնտեսական տարբեր մշակաբույսերի, անտառային ծառաթփատեսակների ոչ վարակիչ, սնկային, բակտերիալ, վիրուսային և ֆիտոպլազմային հիվանդու-թյունները: 3. Գնահատել հիվանդությունների հետագա զարգացման և համաճարակի առաջացման հավանականությունը, պայ-քարի միջոցառումների կիրառման անհրաժեշտությունն ու ժամկետները: 4. Կիրառել էկոլոգիապես առավել անվտանգ, արդյունավետ պայքարի մեթոդներ, միջոցառումներ և միջոցներ մշակա-բույսերի հիվանդությունների դեմ: 5. Օգտագործել ներկայացվող և առկա տեղեկատվությունը, համապատասխան մասնագիտական գրականությունը և մասնագիտական տեխնիկական սարքերը:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա

Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Երկրագործություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Օրգանական գյուղատնտեսության հիմունքներ» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել գյուղատնտեսական մշակաբույսերի կյանքի պայմաններին, աճի և զարգացմանն անհրաժեշտ գործոններին, երկրագործության մեջ դրանց կանոնավորման գործընթացներին, գիտական երկրագործության օրենքներին, հողի մշակության առանձնահատկություններին, մոլախոտերի դեմ պայքարի կազմակերպման եղանակներին ու միջոցառումներին, ցանքաշրջանառությունների կազմակերպմանը, դրանց դերին ու նշանակությանը հողի բերրիության և մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացման գործում, մշակաբույսերի գիտականորեն հիմնավորված հաջորդականությանը դաշտավարության մեջ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել գյուղատնտեսության առանձնահատկությունները, երկրագործության խնդիրները: 2. Կարգավորել գյուղատնտեսական բույսերի կյանքի պայմանները, անհրաժեշտ գործոններն ըստ գիտական երկրագործության օրենքների: 3. Ներկայացնել մոլախոտային բուսականության հասցրած վնասները, դրանց կենսաբանական առանձնահատկությունները, դասակարգումը, հաշվառման մեթոդները և պայքարի միջոցառումները: 4. Կազմել ցանքաշրջանառությունների սխեմաներ ըստ բույսերի հաջորդականության անհրաժեշտության պատճառների: 5. Հիմնավորել նախորդների դերը՝ հողի բերրիության և հաջորդ մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացման գործում: 6. Իրականացնել հողի մշակման տեխնոլոգիական գործընթացներ, հողի հիմնական և մակերեսային մշակում, հողի նվազագույն, հակաէրոզիոն մշակում:

Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բանջարաբուծություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Էնտոմոլոգիա» և «Ֆիտոպաթոլոգիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Տեսական և կիրառական գիտելիքներ հաղորդել բանջարային մշակաբույսերի ծագումնաբանության, բաց և փակ գրունտի պայմաններում դրանց մշակության, աճի ու զարգացման առանձնահատկությունների, տարբեր բնակլիմայական պայմաններում բանջարային բույսերի շրջանացման, սորտընտրության և սերմնաբուծության վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել հիմնական բանջարային մշակաբույսերն ըստ մորֆոկենսաբանական հատկանիշների, ինչպես նաև բուսաբանական, աշխարհագրաէկոլոգիական և տնտեսական խմբերի: 2. Հիմնավորել բանջարաբույսերի մշակության եղանակներն ու ժամկետներն ըստ գյուղատնտեսական գոտիների: 3. Մեկնաբանել յուրաքանչյուր բանջարաբույսի մշակության ագրոտեխնոլոգիան, սածիլային մշակության, դրանց ստացման առանձնահատկություններն ու կառույցների շահագործման եղանակները; 4. Տարբերակել պաշտպանված գրունտի կառույցները, դրանց շահագործման նպատակներն ու եղանակները, ժամկետ-

	ներն ու մեթոդները: 5. Գործնականում իրականացնել բանջարային բույսերի սերմնաբուծության կազմակերպման, որակյալ սերմի ստացման և դրանց կիրառման արդյունավետ տեխնոլոգիաներ: 6. Վերլուծել ճյուղում առկա գործնական խնդիրները և դրանց լուծման ուղիներն ու մեթոդները, կայուն կառավարման առկա հնարավորություններն ու անհրաժեշտ ռեսուրսները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ	**Դասավանդման մեթոդներ՝** դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բուսաբուծություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Էնտոմոլոգիա» և «Ֆիտոպաթոլոգիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ դաշտային մշակաբույսերի տեսակային կազմի, դրանց խմբավորման, մշակության տեխնոլոգիայի, ցանքատարածությունների տեղաբաշխման և շրջանացման, ստացված բերքի օգտագործման ուղղությունների, դրանց մշակության նպատակահարմարության, նվազագույն ծախսումների կիրառմամբ բերքատվության ու բերքի որակի բարձրացման, ագրոտեխնիկական միջոցառումների ժամանակին և ճշգրիտ կիրառման վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Կիրառել դաշտային մշակաբույսերից բարձր և որակյալ բերք ստանալու համալիր ագրոմիջոցառումներ:

	2. Հաշվարկել կենսաբանական և փաստացի բերքի ստացման հնարավորություններն ըստ ընդունված տեխնոլոգիաների՝ ապահովելով որակյալ և բարձր բերք ըստ կիրառման նպատակների: 3. Մշակել յուրաքանչյուր բուսատեսակի տեխնոլոգիական քարտեր՝ ըստ դաշտային մշակաբույսերի շրջանացման և ընտրված սորտային կազմի: 4. Իրականացնել ֆերմերային և գյուղացիական տնտեսություններում բուսաբուծական մասնագիտական հմտություններին համապատասխան գործառույթներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ագրոլանդշաֆտագիտություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» «Այգեպտղաբուծություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել բնական լանդշաֆտների, հատկապես՝ ագրոլանդշաֆտների կառուցվածքի, գործառույթի, վիճակի և դրա փոփոխության վերաբերյալ: Ապագա մասնագետների համար առանձնակի կարևորություն ունեն գիտելիքները գյուղատնտեսական արտադրության միջավայրի՝ ագրոլանդշաֆտի մարդածին ծանրաբեռնվածության կարգավորման և օպտիմալ կառավարման հիմնախնդիրների և լուծումների վերաբերյալ:

Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Դասակարգել բնական լանդշաֆտները և ագրոլանդշաֆտ-ները, դրանց կառուցվածքային և գործառութային միավոր-ները՝ բնական էկոհամակարգեր ու ագրոէկոհամակարգեր: 2. Ներկայացնել լանդշաֆտների և ագրոլանդշաֆտների կառուցվածքագործառութային բաղադրիչ տարրերը՝ երկրա-զանգվածները, գործընթացների բնույթը, վարքը և օրինա-չափությունները: 3. Հիմնավորել գյուղատնտեսական արտադրության միջա-վայրի՝ ագրոլանդշաֆտների արտադրական և էկոլոգիա-կան կայունության բնութագրիչ ցուցանիշների դերը և դրանց նշանակությունը գյուղատնտեսության համար: 4. Կիրառել ագրոլանդշաֆտների և ագրոէկոհամակարգերի վիճակի վերահսկողության և կայուն կառավարման գործիքակազմ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Էկոլոգիայի հիմունքներ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկո-լոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հաղորդել տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ՝ զարգացած էկոլոգիական աշխարհայացքով երիտասարդներ ձևավորելու համար, ովքեր կունենան հիմնա-րար էկոլոգիական պատրաստվածություն և պատրաստ կլինեն

	վերանայել մարդու տնտեսական գործունեության և բնության միջև եղած փոխհարաբերությունները, կկարողանան լուծել Հայաստանի Հանրապետության ինչպես արդի, այնպես էլ հետագա՝ կանխատեսվող էկոլոգիական հիմնախնդիրները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ուսումնասիրել էկոլոգիական առկա հիմնախնդիրները և գնահատել դրանց լուծման համար անհրաժեշտ ռեսուրսները: 2. Վերլուծել կենսաբանական համակարգերի, մասնավորապես էկոհամակարգերի և կենսոլորտի, հավասարակշռության խախտման պատճառները, հետևանքները, տարբեր տեխնոգեն համակարգերի, այդ թվում՝ ագրոէկոհամակարգերի և բնական էկոհամակարգերի փոխազդեցության մեխանիզմներն ու առանձնահատկությունները: 3. Մշակել միջոցառումներ բնական էկոհամակարգերի հավասարակշռության վերականգմնան և ագրոէկոհամակարգերի կայունության պահպանման ուղղությամբ: 4. Կիրառել հետազոտության արդյունքների դաշտային, լաբորատոր, փորձարարական, որակական և քանակական մեթոդներ՝ հաշվի առնելով պատմական, մշակութային, քաղաքական և տնտեսական միջոլորտային կապերը:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման	5-րդ կիսամյակ

կիսամյակը	
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլո-գիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Այգեպտղաբու-ծություն», «Բանջարաբուծություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել շրջակա միջավայրում մարդու կողմից պլանավորված գործունեության հնարավոր ազդեցությունների, դրանց փորձաքննության, գնահատման և նորմավորման վերաբերյալ, որի արդյունքում հնարավոր կլինի կանխատեսել շրջակա միջավայում սպասվող անցանկալի փոփոխությունները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատ-ման (ՇՄԱԳ) էությունը, նպատակն ու խնդիրները, իրակա-նացման սկզբունքները: 2. Հիմնավորել մարդու նախատեսվող գործունեությամբ մի-ջավայրում սպասվող փոփոխությունների կանխատեսման և ազդեցությունների գնահատման անհրաժեշտությունը: 3. Դասակարգել շրջակա միջավայրում աղտոտման տեսակ-ներն ու աղբյուրները, էկոլոգիական փորձաքննության ենթակա օբյեկտները: 4. Ներկայացնել նախատեսվող գործունեությամբ՝ շրջակա միջավայրի առանձին բաղադրիչների (մթնոլորտ, ջրային պաշարներ, հողածածկույթ, քարոլորտ, բուսական և կեն-դանական աշխարհ) բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակի գնահատման սկզբունքները, մեթոդները, չափանիշները: 5. Իրականացնել ՇՄԱԳ հետազոտություն և էկոլոգիական փորձաքննություն ու դրա փաստաթղթավորում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Անասնաբուծական և բուսաբուծական համակարգերի

	ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» առարկայի հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հաղորդել հիմնավոր գիտելիքներ՝ անասնաբուծական և բուսաբուծական արտադրական համակարգերի ազդեցությունը շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա՝ հող, ջուր, մթնոլորտային օդ, բուսական ու կենդանական աշխարհ: Մասնավորապես ներկայացնել անասնապահական համալիրների ու բուսաբուծական տնտեսությունների ագրոէկոլոգիական ասպեկտները, որոնք անմիջականորեն կապված են համամոլորակային կլիմայական փոփոխությունների ու շրջակա միջավայրի աղտոտման հիմնախնդիրների հետ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել անասնաբուծական և բուսաբուծական արտադրական համակարգերի ազդեցությունը շրջակա միջավայրի և դրա առանձին բաղադրիչների վրա: 2. Հիմնավորել անասնապահական համալիրների ու բուսաբուծական տնտեսությունների ինտեգրման անհրաժեշտությունը: 3. Լուսաբանել անասնապահական համալիրների ու բուսաբուծական տնտեսությունների ագրոէկոլոգիական ասպեկտները: 4. Կիրառել անասնապահական համալիրների ու բուսաբուծական տնտեսությունների ագրոէկոլոգիական ազդեցությունները մեղմելու համալիր միջոցառումներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	

Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Սոցիալական էկոլոգիա
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրո-էկոլոգիա և միջավայրի պահպանություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հաղորդել հիմնավոր գիտելիքներ էկոհամա-կարգային ծառայությունների հիմնական սկզբունքների և դրանց դասակարգման, տեսական և կիրառական մոտեցման, էկոհամակարգերի կողմից մարդկությանը տրված օգուտների, դրական և բացասական կողմերի, էկոհամակարգերի գործու-նեության և կենսաբազմազանության փոխադարձ կապի և կախվածության, կենսաբազմազանության/ էկոհամակարգի գործունեության և հասարակության պահանջների միջև առաջացած բնապահպանական խնդիրների, տեղական հասարակության պահանջներից կախված էկոհամակարգային ծառայությունների կառավարման և օպտիմալացման գործիքների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Բնութագրել էկոհամակարգերի գործունեության, էկոհամա-կարգային ծառայությունների և հասարակության պահանջ-ների միջև հարաբերությունները: 2. Սահմանել էկոհամակարգային ծառայությունների մատուց-ման հետ կապված կարևոր սկզբունքներ, բնութագրեր և գործիքներ: 3. Հիմնավորել տարբեր տեսակետներ՝ կենսաբազմազանու-թյան պահպանման ընդդեմ էկոհամակարգային ծառայությունների բանավեճի շրջանակներում: 4. Կիրառել էկոհամակարգերի կառավարման և ռեսուրսների հասանելիության օպտիմալացման մոտեցումները՝ էկոհա-մակարգային ծառայությունների հայեցակարգերի լույսի ներքո: 5. Աշխատել էկոհամակարգային ծառայությունների հայեցա-կարգերի հետ միջոլորտային մասնագիտական միջավայ-րում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «Ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական

	պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայր
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	6
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	5-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» «Ագրոքիմիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել բնության մեջ ու մարդու կյանքում ջրային ռեսուրսների դերի ու նշանակության, ռացիոնալ օգտագործման մոտեցումների ու սկզբունքների վերաբերյալ: Միաժամանակ ներկայացնել ջրի աղտոտման բնական ու մարդածին պատճառների ու աղբյուրների, դրա հետևանքների ու կանխման ուղիների և մաքրման եղանակների վերաբերյալ համապարփակ գիտելիքներ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել բնության մեջ ու մարդու կյանքում ջրային ռեսուրսների դերն ու նշանակությունը: 2. Հիմնավորել ջրային ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման անհրաժեշտությունը: 3. Մեկնաբանել ջրի աղտոտման բնական ու մարդածին պատճառներն ու աղբյուրները և դրա հետևանքները: 4. Իրականացնել ջրային ռեսուրսների աղտոտման կանխմանն և մաքրմանը միտված գործնական քայլեր:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների,

	ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Էկոլոգիա-յի հիմունքներ», «Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահա-տում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում», «Ագրոլանդշաֆ-տագիտություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բուսական և կենդա-նական աշխարհի տեսակային կազմի, դրանց տարածվածութ-յան, կրճատման պատճառների, կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական առանձնահատկությունների, կայուն կառավարմանը սպառնացող հիմնական վտանգների, միջազգային և հանրապետական մակարդակով շրջակա միջավայրի և բնակչության համար կենսաբազմազանության և էկոհամակարգերի նշանակության վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել կենսաբազմազանության պահպանության և կայուն անտառկառավարման ոլորտում գլոբալ և Հայաս-տանին բնորոշ հիմնական բնապահպանական մարտա-հրավերները: 2. Ներկայացնել ոլորտը կարգավորող միջազգային ու ազգա-յին իրավական շրջանակները, կենսաբազմազանությանը սպառնացող վտանգները, էկոհամակարգերի ու դրանց բաղադրիչների դեգրադացման պատճառով առկա և սպասվող էկոլոգիական ու սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: 3. Բնութագրել ոլորտի հիմնախնդիրների մեղմացման մեխանիզմները՝ պահպանությունը ԲՀՊՏ-ում, հասարա-կության իրազեկում, միջոլորտային համագործակցություն, կառավարման բարելավում, գիտություն և տեխնոլոգիա-

	ներ, կապը գլոբալ ու ազգային ռազմավարական գործընթացների և տեղական խնդիրների միջև: 4. Գնահատել Հայաստանի կենսաբազմազանության ոլորտում տիրող իրավիճակը և դրա բարելավման գործողությունները՝ Կայուն զարգացման նպատակների իրագործման տեսակետից: 5. Բացատրել, թե ինչու և ինչպես է կենսաբազմազանության կորստի պատճառով վտանգվում առաջընթացը, զարգացումը, կայունությունը և, ընդհանրապես, կյանքը: 6. Ներկայացնել իրավիճակներ ու վարքագծեր, որոնք ազդում են կենսաբազմազնաության վրա (կենցաղում, տնտեսական ու սոցիալական գործունեության և կառավարման ոլորտներում):
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում», «Ագրոլանդշաֆտագիտություն», «Ագրոքիմիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել բնօգտագործման էության ու դրա հիմնական ձևերի, ռացիոնալ բնօգտագործման մոտեցումների ու սկզբունքների, ինչպես նաև կենսոլորտի վրա մարդածին ազդեցության ձևերի, շրջակա միջավայրի աղտոտման բնույթի, աղտոտիչների տարածման

	օրինաչափությունների, շրջակա միջավայրի պահպանության ժամանակակից կենսատեխնոլոգիաների և Հայաստանում էկոլոգիական անվտանգության հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել բնօգտագործման ազդեցությունը շրջակա միջավայրի և դրա առանձին բաղադրիչների վրա: 2. Հիմնավորել չհավասարակշռված բնօգտագործման ազդեցությամբ շրջակա միջավայրի դեգրադացման անխուսափելիությունը: 3. Ճանաչել բնօգտագործման էկոլոգիական սկզբունքները, օրենքները, կանոնները և օրենսդրությունը: 4. Կիրառել բնօգտագործման հետևանքով միջավայրի դեգրադացումը կանխելու և էկոլոգիական հետևանքները վերականգնելու համալիր միջոցառումներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ագրոէկոտուրիզմ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Ագրոլանդշաֆտագիտություն», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ», «Գյուղ. էկոնոմիկա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել գյուղատնտե-

	սական զբոսաշրջության, գյուղարտադրության կայուն զարգացման և շրջակա միջավայրի էկոլոգիական վիճակի պահպանման նպատակով:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել ագրոէկոզբոսաշրջության և դրա առանձին բաղադրիչներին առնչվող խնդիրները: 2. Ներկայացնել՝ զբոսաշրջության վիճակի գնահատականը, խնդիրների լուծման ուղիներն ու հնարավորությունները: 3. Կազմել ագրոէկոզբոսաշրջության վերաբերյալ տեղեկատվության համապատասխան փաթեթներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Էկոհամակարգային ծառայություններ
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոլանդշաֆտագիտություն», «Էկոլոգիայի հիմունքներ», «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել էկոհամա-կարգային ծառայությունների հիմնական սկզբունքների և դրանց դասակարգման, տեսական և կիրառական մոտեցման, էկոհամակարգերի կողմից մարդկությանը տված օգուտների, դրական և բացասական կողմերի, էկոհամակարգերի գործու-նեության և կենսաբազմազանության փոխադարձ կապի և կախվածության, կենսաբազմազանության/ էկոհամակարգի գործունեության և հասարակության պահանջների միջև

	առաջացած բնապահպանական խնդիրների, տեղի բնակչության պահանջներից կախված էկոհամակարգային ծառայությունների կառավարման և օպտիմալացման գործիքների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Բնութագրել էկոհամակարգերի գործունեության, էկոհա-մակարգային ծառայությունների և հասարակության պա-հանջների միջև հարաբերությունները: 2. Սահմանել էկոհամակարգային ծառայությունների մատուց-ման հետ կապված կարևոր սկզբունքներ, բնութագրեր և գործիքներ: 3. Հիմնավորել կենսաբազմազանության պահպանության և էկոհամակարգային ծառայությունների միջև հակադրությունները բանավեճի շրջանակներում: 4. Կիրառել էկոհամակարգերի կառավարման և ռեսուրսների հասանելիության օպտիմալացման մոտեցումները՝ էկոհամակարգային ծառայությունների հայեցակարգերի լույսի ներքո: 5. Աշխատել էկոհամակարգային ծառայությունների հայեցա-կարգերի հետ միջոլորտային մասնագիտական միջավայ-րում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Թվային տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսական համակարգերում
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ

Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Բարձրագույն մաթեմատիկա», «Կիրառական ինֆորմատիկա», «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել գյուղատնտեսության նորարարական մոտեցումների վերաբերյալ, որտեղ օգտագործվում են տարատեսակ տեխնոլոգիաներ, տվյալներ և կառավարման տարբեր մոտեցումներ գյուղատնտեսական արտադրության օպտիմալացման համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել թվային տեխնոլոգիաների դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսական համակարգերում: 2. Հիմնավորել աշխատանքների արդյունավետ պլանավորման հիմնական մեթոդները: 3. Դասակարգել գյուղատնտեսական համակարգերում օգտագործվող ժամանակակից թվային տեխնոլոգիաները: 4. Քարտեզագրել բերքատվությունը, տեխնոլոգիական սարքավորումների միջոցով: 5. Իրականացնել քարտեզագրման արդյունքում հավաքագրված տվյալների վերլուծություն:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ Google Map, Google Earth, GIS, GLONASS, Copernicus, Beidu ծրագրակազմերի կիրառմամբ **Ուսումնառության մեթոդներ՝** դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր:
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Նորարարական և վերականգնվող էներգիայի աղբյուրներ
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	6-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Էկոլոգիայի հիմունքներ», «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա

	միջավայրի պահպանություն» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել էներգաարդյունավետ և ռեսուրսախնայող ագրոտեխնոլոգիաների վերաբերյալ, որոնք հնարավորություն կտան գյուղատնտեսության ոլորտում առավել ռացիոնալ օգտագործել էներգետիկ պաշարները և նվազեցնել բացասական ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել նորարարական և վերականգնվող էներգիա-յի աղբյուրները: 2. Տարբերակել վերականգնվող էներգիայի տեխնոլոգիանե-րի տեսակները: 3. Կիրառել էներգախնայող տեխնոլոգիաներ շրջակա միջա-վայրի վրա բացասական ազդեցությունը նվազեցնելու ուղղությամբ: 4. Համեմատել ավանդական և այլընտրանքային էներգիայի ստացման աղբյուրների տարբերությունները: 5. Գնահատել ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հնարավորությունները ՀՀ-ում: 6. Զարգացնել կանաչ էներգիայի ստացման ուղիները:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Մարգագետնաբուծություն կերարտադրության հիմունքներով
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Բնօգտա-գործում և էկոլոգիական դեգրադացիա», «Կենսաբազմազա-նության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ»

	դասընթացների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել գյուղատնտեսության արդի համակարգում կայուն արոտամարգագետնային կերարտադրության վարման և բնական կերային հանդակների՝ որպես էկոլոգիական համակարգերի կայուն կառավարման ու պահպանության վերաբերյալ: Առարկայի ուսուցումը հնարավորություն է տալիս ծանոթանալու բնական կերային հանդակներին, դրանց գոտիավորմանն ու դասակարգմանը, գնահատմանը, դրանց բուսածածկի բուսաբանատնտեսական կազմին, տիրապետելու կերային հանդակների օգտագործման եղանակներն ու կերապահովման նպատակով արդյունավետ կառավարման գործառույթները, դեգրադացված կերային հանդակների բարելավման միջոցառումները: Ուսուցանվում է նաև դաշտային մոնիտորինգով կերային հանդակների էկոլոգիական գնահատման մեթոդաբանությունն ու տեխնոլոգիաները, գնահատված առկա էկոլոգիական խնդիրների կանխարգելման, մեղմման և ձևավորված հետևանքների վերականգնմանն ուղղված տեխնոլոգիական ու կազմակերպչական միջոցառումների համալիրներն, կայուն կառավարման և պահպանությանն ուղղված գիտականորեն հիմնավորված անհրաժեշտ գործառույթներն ու միջոցառումները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել բնական կերային հանդակների՝ խոտհարքների ու արոտավայրերի բուսակազքի բուսաբանատնտեսական խմբավորումները, վերջիններիս տնտեսական և բնապահպանական նշանակությունը: 2. Մեկնաբանել բնական կերային հանդակների՝ խոտհարքների և արոտավայրերի բուսականության էկոլոգիան, աճի ու զարգացման կենսաբանությունը: 3. Ներկայացնել բնական կերային հանդակների դասակարգումն ու բաշխվածությունն ըստ լանդշաֆտային գոտիավորումների: 4. Կատարել մոնիտորինգ և գույքագրումներ բնական կերային հանդակներում էկոլոգիական և տնտեսական վիճակը գնահատելու և խնդիրները բացահայտելու համար: 5. Բացահայտել բնական կերային հանդակներում էկոլոգիական խնդիրներն ու հետևանքները: 6. Վերլուծել մարգագետինների և արոտավայրերի կայուն կառավարման առկա խնդիրները և դրանց լուծման հնարավորություններն ու անհրաժեշտ ռեսուրսները: 7. Մշակել դեգրադացված բնական կերային հանդակների բարելավման՝ վերականգնողական տեխնոլոգիական ծրագրեր
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական

	պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	«Ագրոէկոլոգիա»
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Անտառագիտություն և պաշտպանական անտառաբուծություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ», «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա», «Ագրոէկոտուրիզմ» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին համապատասխան գիտելիքներ հաղորդել անտառային էկոհամակարգերի, դրանց հիմնական կենսա-էկոլոգիական և տնտեսական հատկությունների, անտառային ծառաթփատեսակների աճի և զարգացման առանձնահատկու-թյունների մասին, ինչպես նաև անտառբարելավման խնդիրնե-րի վերաբերյալ, որոնք կօգնեն լուծել գյուղատնտեսության մեջ առկա որոշակի խնդիրներ, ինչպիսիք են՝ քամեպաշտպան, այգեպաշտպան, դաշտապաշտպան և այլ պաշտպանական շերտերի կառուցվածքի ստեղծումը և տեղաբաշխումը: Ուսա-նողների մոտ պետք է նաև ձևավորել գիտելիքներ հակաէրո-զիոն տնկարկների, դրանց ճիշտ ագրոտեխնիկայի և խնամքի մասին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա** 1. Ներկայացնել անտառային էկոհամակարգերի տարրերը, անտառի և շրջակա միջավայրի փոխհարաբերությունները: 2. Բացատրել անտառային էկոհամակարգերի դերը, արտա-դրողականության բարձրացման ուղիները և էկոլոգիական նշանակությունը: 3. Ներկայացնել պաշտպանական անտառաբուծության նշանակությունը, անտառաշերտերի կիրառման ոլորտը և դրանց կառուցվածքը: 4. Բացահայտել հողի էրոզիայի զարգացման պատճառները,

	քամու և ջրային էրոզիաները, հակաէրոզիոն տնկարկների ստեղծման առանձնահատկությունները: 5. Նախագծել պաշտպանական անտառաշերտեր ըստ նշանակության:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Շրջական միջավայրի մոնիտորինգ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ», «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ներկայացնել մոնիտորինգի համակարգը, ձևերը ու տեսակները, իրականացման փուլերն ու մեթոդները, որոնք կապված են կենսոլորտի բաղադրիչներում և բիոտի կենսագործունեության մեջ (այդ թվում՝ մարդու) բնական և անթրոպոգեն ազդեցությունների հետևանքով տեղի ունեցող փոփոխությունների հետ: Ձևավորել համակողմանի գիտելիքներ շրջակա միջավայրի (օդ, հող, ջուր) աղտոտման աղբյուրների, ձևերի ու տեսակների, աղտոտիչների տարածման օրինաչափությունների և դրանց կենսաինդիկացիոն ու ֆիզիկաքիմիական մեթոդներով բացահայտելու առանձնահատկությունների մասին:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել մոնիտորինգի համակարգի բաղադրամասերը, ձևերը, տեսակները, ալգորիթմը, գլոբալ մոնիտորինգի

	համակարգը: 2. Բացատրել կենսոլորտի հիմնական քիմիական աղտոտիչ-ների հատկությունները և վտանգավորության աստիճանը բիոտի համար: 3. Բնութագրել մթնոլորտային օդի, հողի և ջրային օբյեկտ-ների մոնիտորինգային ուսումնասիրության կենսաինդիկա-տորները և ֆիզիկաքիմիական մեթոդները, ինչպես նաև կենսաինդիկատորներին ներկայացվող պահանջները: 4. Ներկայացնել շրջակա միջավայրի աղտոտման աղբյուրնե-րի, դրանցից առաջացող արտանետումների և արտահոսքերի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև կենսոլորտ թափանցող աղտոտիչների և թափոնների ազդեցության մեխանիզմները: 5. Կիրառել էկոլոգիական գնահատման համակարգի սկզբունքերն ու պահանջները արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ոլորտներում. 6. Գնահատել Հայաստանի տարբեր տարածքների էկոլոգիա-կան վիճակն ըստ սահմանափակ բիոտիկ ցուցանիշների:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Էկոլոգիական և ագրոնոմիական հետազոտությունների մեթոդներ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկո-լոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Էկոլոգիայի հիմունքներ», «Վիճակագրություն բիոմետրիայի հիմունքնե-րով», «Հողագիտություն», «Այգեպտղաբուծություն» առարկա-ների հետ:

Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել էկոլոգիական հետազոտությունների մեթոդներին, դրանց կատարման առանձնահատկություններին, ագրոէկոլոգիական սկզբունքներին, ինչպես նաև ագրոնոմիական հետազոտությունների մեթոդներին, առաջադրվող պահանջներին, փորձերի դրման և կատարման տեխնիկային:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Տարբերակել էկոլոգիական և ագրոնոմիական հետազոտությունները: 2. Կիրառել փորձահողամասում ագրոնոմիական փորձերի տարբերակների տեղադրման և փորձի կատարման մեթոդները: 3. Կատարել ճշգրիտ ագրոէկոլոգիական դիտարկումներ և հաշվառումներ: 4. Վերլուծել տարբեր փորձերից, ուսումնասիրություններից, վիճակագրության արդյունքներից ստացված տվյալները համապատասխան մեթոդներով: 5. Կիրառել համակարգային մոտեցումներ դրված խնդիրների լուծման ուղղությամբ ագրոէկոհամակարգերի կայունության համատեքստում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ագրոանտառաբուծություն
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ», «Ագրոէկոտուրիզմ», «Այգեպտղաբուծություն», «Սոցիա-

	լական էկոլոգիա», «էկոհամակարգային ծառայություններ», «Թվային տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսական համակարգերում» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել ագրոանտառաբուծության, ագրոէկոլոգիական նշանակության, դրա հիմնական տեսակների ու մոտեցումների և ագրոանտառային արտա-դրական համակարգի (տնտեսություն) ձևավորման սկզբունքների վերաբերյալ: Միաժամանակ ներկայացնել ծառերի ու թփերի կենսաբանական փոխազդեցությունները մշակաբույսերի կամ գյուղ. կենդանիների հետ՝ կայուն ագրոլանդշաֆտ ու գյուղատնտեսական արտադրություն ապահովելու համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել ագրոանտառային արտադրական համակարգի ձևավորման սկզբունքները: 2. Մեկնաբանել ագրոանտառաբուծական արտադրական համակարգի ագրոէկոլոգիական դերն ու նշանակությունը: 3. Հիմնավորել ծառերի ու թփերի կենսաբանական փոխազ-դեցությունները մշակաբույսերի կամ գյուղ. կենդանիների հետ՝ կայուն ագրոլանդշաֆտի ձևավորման տեսանկյունից: 4. Կիրառել ագրոանտառաբուծական գիտելիքները կայուն արտադրական համակարգ (տնտեսություն) ձևավորելու համար:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձ
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	5

Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	7-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ», «Սոցիալական էկոլոգիա», «Էկոհամակարգային ծառայություններ», «Թվային տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսական համակարգերում» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել ագրարային ոլորտում կայուն գործելակերպերի հաջողված փորձի կիրառման, ներդրման ու տարածման վերաբերյալ, ինչը կնպաստի օպտիմալ կառուցվածքով ագրոլանդշաֆտների ձևավորմանը:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել կայուն գյուղատնտեսության ընդհանուր հայեցակարգը: 2. Դասակարգել կայուն գյուղատնտեսության վարման մեթոդները: 3. Մեկնաբանել կայուն գործելակերպերի առկա հաջողված փորձը: 4. Համեմատել ավանդական գյուղատնտեսական փորձը կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձի հետ: 5. Ստեղծել կայուն գյուղատնտեսության մոտեցումներին համապատասխան նախագծեր:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Մենեջմենթ և մարքեթինգ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2

Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Գյուղ. էկոնոմիկա», «Հասարակագիտության մոդուլներ» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Անհրաժեշտ կոմպետենցիաների ձեռքբերում, որոնց շնորհիվ ուսանողը, կարևորելով մարքեթինգի դերը կազմակերպության գործունեության մեջ, կկիրառի այն որպես կազմակերպության առջև դրված նպատակների նվաճման գործիք՝ առաջնորդվելով մրցակցային միջավայրի պայմաններում սպառողների պահանջմունքների բավարարման հարցերով:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Մշակել կազմակերպության մարքեթինգային ռազմավարությունը: 2. Իրականացնել շուկայի ուսումնասիրություն: 3. Գնատահել շուկայի առևտրային իրավիճակը: 4. Կանխատեսել շուկայի զարգացման միտումները՝ հետագա առաջարկությունների համար: 5. Նախագծել մարքեթինգի համալիրի տարրերը կազմակերպության համար: 6. Կառավարել կազմակերպության մարքեթինգային գործունեությունը:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանք
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4

Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա», «Օրգանական գյուղատնտեսության հիմունքներ» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել գիտելիքներ էկոլոգիապես անվտանգ բուսաբուծական և կենդանական արտադրանքի ստացման, բնակչությանը էկոլոգիապես անվտանգ արտադրանքով ապահովման առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Կարողանալ տարբերակել գյուղատնտեսական արտադրանքն աղտոտող նյութերը, պարզաբանել մարդու առողջությանը էական վնաս հասցնող խնդիրները, ներկայացնել ագրոէկոհամակարգերի աղտոտման հիմնական աղբյուրներն ու պատճառները, ինչպես նաև վերլուծել սննդամթերքի աղտոտման հետ կապված բազմաթիվ պրոցեսները՝ կիրառելով սպառնալիքների նվազեցման հնարավոր գործիքները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրանքի աղտոտիչները և արտադրանքին սպառնացող վտանգները: 2. Բնութագրել շրջակա միջավայրի աղտոտման աղբյուրները: 3. Պարզաբանել միջավայր-օրգանիզմ շղթայում աղտոտիչների տեղաշարժը և դրա էկոլոգիական հետևանքները: 4. Մեկնաբանել աղտոտման նորմավորման սկզբունքները, չափանիշներն ու նորմերը: 5. Մշակել էկոլոգիական տեսակետից անվտանգ սննդամթերքի ստացման ուղիներ: 6. Կիրառել էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանքի ստացման տեխնոլոգիաներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա

Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Կլիմայի փոփոխություն և կայուն զարգացում
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Ագրոլանդշաֆտագիտություն», «Անտառագիտություն և պաշտպանական անտառաբուծություն», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրները» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել կլիմայի փոփոխության՝ գյուղատնտեսական ու բնապահպանական հետևանքների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել կլիման և դրա փոփոխությունը: 2. Բացատրել կլիմայի փոփոխության հետևանքները Հայաստանի համար: 3. Պարզաբանել կլիմայի փոփոխության ռիսկերը և դրանց կառավարումը (խոցելիություն, համարողականություն, մեղմում): 4. Մեկնաբանել կլիմայի փոփոխության և կայուն զարգացման հայեցակարգը: 5. Մշակել գյուղատնտեսության մեջ կլիմայի փոփոխության ռիսկերի կառավարման ուղիներ և միջոցառումներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	

Դասընթացի անվանումը	Տեխնածին ազդեցություն և էկոլոգիական ռիսկ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Ագրոլանդշաֆտագիտություն», «Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգ», «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել շրջակա միջավայրի վրա տեխնածին ազդեցության և դրա հետևանքների, ինչպես նաև տեխնածին ազդեցության հետևանքով առաջացող էկոլոգիական ռիսկերի ու վտանգների վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա. 1. Նշել շրջակա միջավայրի աղտոտման աղբյուրները: 2. Ներկայացնել շրջակա միջավայրի տեխնածին աղտոտիչները: 3. Բնութագրել տեխնոգենեզն և տեխնածին աղետները: 4. Տարբերակել կենսոլորտի էկոլոգիական ռիսկերը: 5. Նկարագրել էկոլոգիական հանցագործության ձևերը: 6. Մշակել շրջակա միջավայրի տեխնածին աղտոտվածության կանխարգելման ուղիներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Թափոնների օգտահանման տեխնոլոգիաներ
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր

Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	3
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն» և «Էկոլոգիայի հիմունքներ» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Հաղորդել գիտելիքներ թափոնների դասակարգման, դրանց կայուն կառավարման, այդ թվում՝ հավաքման, տեղափոխման, տեսակավորման, վերամշակման և վերաօգտագործման վերաբերյալ, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել թափոնների դասակարգման առանձնահատկությունները և դրանց առաջացման հիմնական աղբյուրները: 2. Բացատրել թափոնների բացասական ազդեցության հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա: 3. Ծանոթանալ գյուղատնտեսական թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաներին: 4. Նկարագրել արտադրական շղթայում գործող նորարարական մոտեցումները թափոնների նվազեցման ուղղությամբ: 5. Նախագծել թափոնների կառավարման միջոցառումների մոդելներ: 6. Կիրառել թափոնների օգտահանման միջազգային հաջողված փորձը Հայաստանում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Ֆինանսական պատրաստվածություն
Դասընթացի տեսակը	Պարտադիր

Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	2
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ
Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Վիճակագրություն բիոմետրիայի հիմունքներով», «Գյուղատնտեսության էկոնոմիկա» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել տեսական և գործնական հիմնարար գիտելիքներ ֆինանսների, ֆինանսական գործառնությունների մասին՝ զարգացնելով խելամիտ և տնտեսապես շահավետ ֆինանսական որոշումներ կայացնելու ունակությունները:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել ֆինանսական հիմնական հասկա-ցությունների էությունը և բովանդակությունը: 2. Պլանավորել անձնական բյուջե համապատասխան գործիքակազմով: 3. Ընտրել համապատասխան ֆինանսական ծառայություն-ներ՝ ֆինանսական խարդախություններից և զեղծարարու-թյուններից խուսափելու համար: 4. Համեմատել խնայողությունների արդյունավետ գործիքները: 5. Կայացնել արդյունավետ ֆինանսական որոշումներ:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Համայնքների էկոլոգիա
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ

Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Տեխնածին ազդեցություն և էկոլոգիական ռիսկ», «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրները», «Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգ», «Կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձը» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել համայնքներում բնական միջավայրի վրա մարդու ներգործության ազդեցությունների գնահատման և օպտիմալ որոշումների կայացման վերաբերյալ, հաշվի առնելով տեղաբնակների վերհանած խնդիրները երկարաժամկետ ապագայում լուծումներ առաջարկելու համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել աբիոտիկ, բիոտիկ և անթրոպոգեն գործոնները ուսումնասիրվող համայնքներում: 2. Ճանաչել էկոհամակարգերի ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունները տեղային մակարդակով: 3. Վերլուծել համայնքի էկոլոգիական հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները: 4. Պարզել անթրոպոգեն ազդեցության դերը էկոհամակարգի վրա ուսումնասիրվող համայնքի օրինակով: 5. Գնահատել ագրոէկոլոգիական վերափոխումների հնարավորությունները համայնքներում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր
Տեղեկատվություն դասընթացի (առարկայի) վերաբերյալ	
Մասնագիտական կրթական ծրագիրը	Ագրոէկոլոգիա
Դասընթացի ծածկագիրը	
Դասընթացի անվանումը	Բնապահպանական գլոբալ մարտահրավերներ
Դասընթացի տեսակը	Կամընտրային
Դասավանդման լեզուն	Հայերեն
Կրեդիտները (ECTS)	4
Դասընթացի անցկացման կիսամյակը	8-րդ կիսամյակ

Մուտքային պահանջներ	Դասընթացը տրամաբանորեն փոխկապակցված է «Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն», «Էկոլոգիայի հիմունքներ», «Ագրոլանդշաֆտագիտություն» «Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա», «Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրները», «Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգ», «Կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձը» առարկաների հետ:
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել գլոբալ էկոլոգիական արդի խնդիրների ուսումնասիրման, դրանց դրսևորման առանձնահատկություն-ների և հիմնական մոտեցումների վերաբերյալ գլոբալ, տարածաշրջանային և տեղային մակարդակներում:
Դասընթացի վերջնարդյունքներ	**Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ուսանողը կկարողանա.** 1. Ներկայացնել ժամանակակից գլոբալ էկոլոգիական հիմնախդիրները: 2. Ճանաչել գլոբալ էկոլոգիական հիմնախնդիրների առաջացման և զարգացման սոցիալ-տնտեսական և բնական նախադրյալները: 3. Մեկնաբանել գլոբալ էկոլոգիական խնդիրների դրսևոր-ման սոցիալ-էկոլոգիական, քաղաքական և այլ հետևանք-ները գլոբալ և տարածաշրջանային մակարդակներում: 4. Վերլուծել գլոբալ էկոլոգիական հիմնախնդիրների վերաբերյալ հավաքագրված տեղեկատվությունը: 5. Գնահատել գլոբալ էկոլոգիական հիմնախնդիրների կառավարման մեխանիզմները գլոբալ, տարածա-շրջանային և տեղային մակարդակներում: 6. Ձևակերպել գլոբալ էկոլոգիական հիմնախնդիրների դրսևորման ազդեցությունները և հետևանքները ՀՀ տարածքում:
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները	**Դասավանդման մեթոդներ**՝ դասախոսություններ, տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն, համակարգչային ցուցադրություն Power Point տարբերակով, թեմատիկ քննարկումներ, «ֆորմատիվ հարցումներ», գործնական պարապմունքներ **Ուսումնառության մեթոդներ**՝ դասախոսությունների ունկնդրում, մասնակցություն գործնական աշխատանքների, ուսումնամեթոդական գրականության ուսումնասիրում, ինքնուրույն աշխատանքների կատարում
Գնահատման մեթոդներ	Ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում, միջանկյալ և ամփոփիչ քննություններ, թեստեր

7. Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները

ՄԿԾ-ի համար ուսուցման առաջնային մեթոդը դասախոսություններն են, որոնք դասավանդում են ոլորտի ճանաչված, հանրապետությունում գիտահետազոտական և կիրառական ծրագրեր իրականացնող մասնագետներ: Դասընթացները կազմակերպվում են Moodle առցանց ուսուցման հարթակի օգնությամբ: Այն մասնագիտական գրականությունից բացի դասախոսներին հնարավորություն է տալիս լրացուցիչ նյութեր, դասախոսություններ կամ հոդվածներ տրամադրել ուսանողներին և միշտ տեղեկացնել նրանց կատարողականի մասին: Բացի դասախոսություններից՝ կան նաև լաբորատոր և գործնական աշխատանքներ: Ուսանողները նաև ուսումնառում են լսարանային քննարկումների, խմբային աշխատանքի և շնորհանդեսների պատրաստման միջոցով:
Բացի հիմնական դասընթացի նյութից՝ որոշ առարկաներ կարող են հարստացվել հրավիրյալ դասախոսների տրամադրած նյութերով:

Սույն կրթական ծրագրի շրջանակներում կիրառվում են դասավանդման հետևյալ մեթոդները.

- **«Իմացության պարզաբանում»** - յուրաքանչյուր թեմայի դասավանդումից առաջ կատարվում են հարցումներ թեմայի վերաբերյալ՝ ուսանողների իմացության մակարդակը պարզաբանելու նպատակով:
- **«Տեսական նյութի ներկայացում և բացատրություն»** - դասախոսը մանրամասն ներկայացնում է նյութը՝ կիրառելով նաև համակարգչային ցուցադրություն power point տարբերակով, պաստառներ:
- **«Ֆորմատիվ հարցումներ»** - նյութի ներկայացման ընթացքում պարբերաբար կատարվում են հարցումներ նյութի ընկալման մակարդակը պարզելու համար:
- **«Իմացության համառոտ ներկայացում»** - յուրաքանչյուր թեմա ավարտելուց հետո դասախոսը հանձնարարում է այն ձևակերպել մեկ նախադասությամբ՝ թեմայի յուրացման աստիճանը պարզելու համար:
- **«Հարց ու պատասխան»** - դասի ավարտին ուսանողները դասախոսին հարցեր են տալիս տվյալ թեմայի վերաբերյալ:

Լաբորատոր-գործնական պարապմունքների անցկացման համար առկա են համապատասխան ցուցադրական նյութեր, առանձին առարկաների մասով լաբորատոր սարքավորումներ:
Ուսանողը հնարավորություն է ստանում մասնակցել գիտաժողովների և ներգրավվել հետազոտական աշխատանքներին:

Որպես ուսումնառության մեթոդներ կիրառվում են՝

- ուսումնամեթոդական և էլեկտրոնային գրականության ուսումնասիրություն,
- ինքնուրույն, անհատական կամ խմբակային աշխատանքների կատարում,
- լաբորատոր փորձերի և գործնական աշխատանքների կատարում,
- մասնակցություն պրակտիկաների և հաշվետվությունների պատրաստում,
- թեմատիկ ռեֆերատների պատրաստում և ներկայացում:

8. Գնահատման մեթոդները

ՄԿԾ շրջանակում մշտապես գնահատվում են ուսանողների ուսուցման արդյունքները և որոնվում են գնահատման նոր գործիքներ:
Ուսանողների գիտելիքների և կարողությունների մակարդակը ստուգվում է ընթացիկ և վերջնական ստուգումներով: Ընթացիկ ստուգումներն իրականացվում են լսարանում՝ պարբերաբար հարցումների միջոցով, ինքնուրույն աշխատանքների գնահատմամբ ու միջանկյալ քննությունների արդյունքներով: Վերջնական ատեստավորումն իրականացվում է բանավոր ստուգարքի, գրավոր քննության ու բանավոր հարցումների արդյունքներով կամ թեստային եղանակով: Ընդհանուր առմամբ կիրառվում են գնահատման բազմագործոնային մեթոդներ:
Վերջնական գնահատականը ձևավորվում է բազմագործոնային համակարգով՝ ըստ

ամբիոններում հաստատված չափորոշիչների.

- ամփոփիչ և վերջնական ստուգումներն անցկացվում են թեստավորմամբ, գրավոր և բանավոր հարցումներով,
- բանավոր մեթոդը կիրառվում է ինքնուրույն աշխատանքների, ընթացիկ և ամփոփիչ գիտելիքների գնահատման ժամանակ:

Ուղղակի մեթոդներ

Մասնակցություն/ակտիվություն: Դասախոսը կարող է կանոնավոր կերպով հարցեր ուղղել ուսանողներին լսարանում: Յուրաքանչյուր ճիշտ պատասխանի համար ուսանողները ստանում են միավորներ, որոնք կարող են հաշվի առնվել ուսանողի ամփոփիչ գնահատման ժամանակ:

Հաճախում: Ուսանողները պետք է պատշաճ կերպով հաճախեն դասերին (ներկա լինել դասի ամբողջ ընթացքում): Բացակայությունը համարվում է հարգելի, եթե ուսանողը ներկայացրել է բժշկի տեղեկանք կամ ունի դեկանատի նախնական հաստատումը: Ուսանողները պատասխանատվություն են կրում լսարանում կատարված առաջադրանքների և ուսումնառության նյութի համար՝ նույնիսկ հարգելի բացակայության դեպքում: Դասախոսը e-buh համակարգում մուտքագրում է ուսանողի բացակայությունը, սակայն դեկանատը հարկ եղած դեպքում կարող է անվավեր ճանաչել այն:

Խմբային աշխատանքներ: Սահմանվում են համապատասխան դասընթացների ծրագրերով:

Անհատական կամ ինքնուրույն աշխատանքներ (լսարանում): Նշվում են համապատասխան դասընթացների ծրագրերով: Ուսանողներն անհատական առաջադրանքներ և հանձնարարականներ ունեն բոլոր այն առարկաներից, որտեղ արտացոլվում են մասնագիտական վերջնարդյունքների ձեռք բերման հնարավորություններ: Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները ուսանողն ընտրում է իր ցանկությամբ:

Բանավոր շնորհանդեսներ: Ուսանողները ներկայացնում են խմբային նախագծեր և (կամ) անհատական աշխատանքներ տարբեր պարբերականությամբ՝ հիմնական, անհատական և խմբային: Գնահատումը կատարվում է ըստ շնորհանդեսի գնահատման ռուբրիկի:

Միջանկյալ/եզրափակիչ քննություններ: Ավարտական քննությունները համապարփակ են: Գրեթե բոլոր դասընթացների համար միջանկյալ և ամփոփիչ քննությունները օգտագործվում են որպես ուսանողների կատարողականը և պահանջվող հմտությունների և գիտելիքների ձևավորումը նշելու միջոց:

Բաց դասեր: Որպես կանոն, կազմակերպվում են ոլորտի առաջատար տնտեսություններում կամ արտադրությունից հրավիրված մասնագետների ներգրավմամբ:

Վերջնական գնահատականը հաշվարկելիս օգտագործում են յուրաքանչյուր նախանշված գործոնի կշռված համամասնությունները:

Փոխակերպման սանդղակով տրամադրված գնահատականները օգտագործվում են ակադեմիական դասընթացների կատարողականի մակարդակը որոշելու համար: Դասընթացի գնահատումը կատարվում է հետևյալ սանդղակի համաձայն՝ ECTS գնահատման համակարգի հիման վրա.

Ռեյտինգային միավորները	Գնահատման սանդղակ		Համապատասխան տառային և թվային գնահատականն ըստ ECTS-ի	
	5	20	տառային	թվային
96-100	5	20	A+	4.0
89-95		19	A	
84-88		18	A-	3.7
79-83	4	17	B+	3.3
72-78		15-16	B	3.0
67-71		14	B-	2.7

62-66	**3**	**13**	**C+**	**2.3**
55-61		**11-12**	**C**	**2.0**
50-54		**10**	**C-**	**1.7**
< 50	**2**	**անբավարար**	**D**	**0**
0		**չներկայացած**	**F (Failure for Non-Attendance)**	**0**
≥ 50		**ստուգված**	**S (satisfactory)**	**-**
< 50		**չստուգված**	**U (unsatisfactory)**	**-**

Պրակտիկայի հաշվետվություններ: Համալսարանում ներդրված է DUAL կրթական համակարգը, հետևաբար արտադրական փորձ և հմտություններ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հնարավորություն է տրվում աշխատանքային կիսամյակն անցնել ոլորտի առաջատար (գյուղատնտեսական և բնապահպանական ուղղվածության) տնտեսություններում և կազմակերպություններում: Նրանք սովորաբար ոչ միայն ծանոթանում են ընկերության գործունեությանը, այլև աշխատում են համապատասխան աշխատակիցների հետ: Պրակտիկայի ավարտին ուսանողները պետք է ներկայացնեն վերջնական հաշվետվություն, որն արտացոլում է ընկերության գործունեությունը, ուսանողի դերն աշխատավայրում, ինչպես նաև առաջարկություններ ընկերության հետագա զարգացման համար:
Պրակտիկայի հաշվետվությունը գնահատվում է ըստ երեք հիմնական բաղադրիչների՝ հաշվետվության բովանդակություն, արտադրությունից պրակտիկայի ղեկավարի գնահատական, բանավոր պատասխան:
Գնահատումն իրականացվում է սանդղակների միջոցով.

- ✓ Գնահատական արտադրության ղեկավարի կողմից 70 % (հավելված 5)
- ✓ Գրավոր հաշվետվություն 10 %
- ✓ Բանավոր պատասխան 20 %

Աշխատանքային կիսամյակի ընթացքում (երկու անգամ) համալսարանի ՈԳԱ կենտրոնի միջոցով կատարվում են ուսանողների և գործատուների առցանց հարցումներ, որոնց արդյունքները քննարկվում են դեկանատի աշխատակիցների, պրակտիկայի պատասխանատուի և համակարգող ամբիոնների վարիչների հետ՝ առկա խնդիրները գնահատելու, վերհանելու և մշտադիտարկելու նպատակով:
Ավարտական աշխատանք: Մասնագիտական ամբիոնների կողմից՝ ուսանողների հետ համաձայնեցված, ներկայացվում և հրամանագրվում են բակալավրական ավարտական՝ դիպլոմային աշխատանքների թեմաները, որոնց կատարման համար ուսանողները կիրառում են ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաներից ստացված գիտելիքներն ու հմտությունները, առաջնորդվելով ղեկավարի ուղղորդումներով: Ուսումնառության ավարտական կիսամյակում ուսանողները ներկայացնում են ավարտական աշխատանքների հաստատված թեմաներին համապատասխան ավարտուն աշխատանքներ (դիպլոմային աշխատանքներ), որոնց հրապարակային պաշտպանությունը ֆակուլտետում ձևավորված հանձնաժողովի պայմաններում, իրականացվում է բանավոր ներկայացմամբ՝ շնորհանդեսի միջոցով: Աշխատանքը գնահատվում է պետական ատեստավորման հանձնաժողովի անդամների կողմից նշանակված գնահատականների միջին թվաբանականի հաշվարկով: Ուսանողը իրավունք ունի տվյալ պահին բողոքարկել ստացած վերջնական գնահատականը:

9. Կրթական ծրագրի շրջանակներում իրականացվող պրակտիկա
Աշխատանքային կիսամյակը նախատեսված է ուսումնական պլանով ուսումնառության 6-րդ և 7-րդ կիսամյակներում: Պրակտիկաները կազմակերպվում են ՀՀ գյուղատնտեսության և բնապահպանության ոլորտի առաջատար կազմակերպություններում և տնտեսություններում՝ ՀՀ ՇՄՆ վարչություններ, ՀՀ տարբեր մարզպետարանների գյուղատնտեսության և շրջակա միջավայրի պահպանության վարչություններ, ՀՀ ՇՄՆ «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ, «Նաիրիան» ՓԲԸ, «Կանաչ արահետ» ՀԿ, ՀՀ ՇՄՆ Անտառային կոմիտե և Հայանտառ ՊՈԱԿ-ի համապատասխան մասնաճյուղեր, ArLeAm ՍՊԸ, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, «Մասիս Տոբակո» ՍՊԸ Հաղթանակի մասնաճյուղ (Տավուշի մարզ), «Էկոգլոբ» ՍՊԸ, «Պրոֆալ» ՍՊԸ, «ՕՌՎԱԿՕ» ՓԲԸ, Ոսկեհատ ՈՒՓՏ, «Արզնի տոհմային ԹՏԽ» ԲԲԸ, «Սևան ազգային պարկ», Երևանի քաղաքապետարանի «Կանաչապատում և շրջակա միջավայրի պահպանություն» ՀՈԱԿ, «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց ՊՈԱԿ, առաջատար ֆերմերային տնտեսություններ և այլ կառույցներ:
10. Մասնագիտական գործունեության ոլորտը և ապագա կարիերայի հնարավորությունները
Ավարտելուց հետո շրջանավարտը կարող է ագրարային արտադրության ոլորտում աշխատել որպես՝ • Ագրարային ոլորտի արտադրության էկոլոգ/ագրոէկոլոգ • Գյուղատնտեսական ձեռնարկատեր և (կամ) կառավարիչ • Գիտական հետազոտական աշխատանքներ իրականացնող • Գյուղատնտեսության և բնապահպանության ոլորտի փորձագետ/խորհրդատու • Բնապահպանական խնդիրների լուծման համակարգող և իրականացնող • Կայուն գյուղատնտեսության զարգացման քաղաքականություն մշակող
11. ՄԿԾ իրականացման համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական ռեսուրսներ
ՄԿԾ-ի իրականացման համար ֆակուլտետում (Համալսարանում) առկա են հետևյալ ռեսուրսները՝ • Անտառագիտության և ագրոէկոլոգիայի լաբորատորիա • «Ոսկեհատ» ուսումնափորձնական տնտեսություն • «Ակունք» փորձացուցադրական տնտեսություն • Օրգանական գյուղատնտեսության լաբորատորիա • «Ընդհանուր քիմիայի» լաբորատորիա • Ուսումնափորձարարական ջերմատուն • Սեմինարների, բաց դասերի համար նախատեսված AgriTech ինկուբատոր սենյակ • Ընթերցասրահներ՝ հագեցած անհրաժեշտ ռեսուրսներով **Նախապատրաստվում են՝** • Կլիմայի հարմարվողականության և կայունության լաբորատորիա **Անհրաժեշտ է՝** • Համակարգչային ռեսուրսներով հագեցած լսարաններ • Անհրաժեշտ սարքերով, գործիքներով, նյութերով և պարագաներով հագեցած լաբորատորիա մասնագիտական առարկաների սպասարկման համար

12. ՄԿԾ իրականացման համար պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմին ներկայացվող պահանջներ	
Հիմնական պրոֆեսորադասախոսական կազմը հանդիսանում է յուրաքանչյուր ՄԿԾ-ի կատարման արդյունավետության բաղադրիչ, որի պրոֆեսիոնալ որակից են կախված շրջանավարտների ուսումնառության ընթացքում ձևավորված վերջնարդյունքները: Որակի ապահովման նպատակով պրոֆեսորադասախոսական կազմի ընտրության համար սահմանվում են մի շարք պահանջներ. ա) ՄԿԾ սպասարկող պրոֆեսորադասախոսական կազմի առնվազն 50 տոկոսի համար տվյալ ուսումնական հաստատությունը պետք է հանդիսանա հիմնական աշխատավայր, բ) ՄԿԾ սպասարկող պրոֆեսորադասախոսական կազմի դասախոսների առնվազն 50 տոկոսը պետք է ունենա պետական լիազորված մարմնի կողմից ճանաչված գիտական աստիճան և (կամ) կոչում, գ) բակալավրի պատրաստման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացումը պետք է ապահովվի գիտամանկավարժական կադրերով, ովքեր ունեն դասավանդվող դասընթացի ուղղվածությանը համապատասխանող բազային կրթություն՝ առնվազն դիպլոմավորված մասնագետի կամ մագիստրոսի որակավորման աստիճանով, նույն կրթական ծրագրի մասնագիտական դասընթացների վարման համար, ինչպես նաև պետք է ներգրավված լինեն գիտական աստիճան և (կամ) գիտական կոչում կամ համապատասխան գործունեության ոլորտում մասնագիտական աշխատանքի փորձ և/կամ պարբերաբար վերապատրաստումներ ունեցող կադրեր: Պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը պարբերաբար անցնում է վերապատրաստումներ գյուղատնտեսության և բնապահպանության ոլորտների առաջատար կազմակերպություններում և տնտեսություններում, հետազոտական լաբորատորիաներում, գերատեսչական մարմիններում, կրթության բարելավմանն ուղղված տարբեր կառույցներում:	
ՄԿԾ պատասխանատու/-ներ	**Մարինե Մարկոսյան, Սամվել Թամոյան, Հրանտ Խաչատրյան, Էլմիրա Զաքարյան**
Ֆակուլտետի դեկան	**Արմենակ Տեր-Գրիգորյան**
Ամբիոնի վարիչ	**Մարինե Մարկոսյան**

Հավելված 1

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
ՀԱԱՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՒՄ
<<___>> __________________2024թ.
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ №____

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՎԱՎԵՐԱՑՆՈՒՄ ԵՄ
ՌԵԿՏՈՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ Հ. ՋԱՔՈՅԱՆ
<<___>> __________________2024թ.
Ներդրվում է 2024-2025 ուս. տարվանից

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

(բակալավրային կրթության, առկա ուսուցում)
Մասնագիտությունը՝ 052201.00.6 – Բնապահպանություն և բնօգտագործում
Կրթական ծրագիրը՝ 052201.02.6 - Ագրոէկոլոգիա
Որակավորման անվանումը՝ Շրջակա միջավայրի բակալավր
Ուսուցման նորմատիվային ժամկետը՝ 4 տարի
Կրեդիտների թիվը՝ 240

I ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԳՐԱՖԻԿ

Կուրս	սեպտեմբեր				հոկտեմբեր				նոյեմբեր					դեկտեմբեր				հունվար					փետրվար				մարտ				ապրիլ				մայիս					հունիս				հուլիս				օգոստոս					Տես. ուսուց.	Քն. սեսիա	Արտ. պրակտ.	Դիպլոմային աշխ.	Արձակուրդ	Ընդամենը
	ՇԱԲԱԹՆԵՐ																																																									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52						
I	16								=									=	::	::	::	=	16								=									::	::	::	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	32	6	-	-	14	52
II	16								=									=	::	::	::	=	16								=									::	::	::	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	32	6	-	-	14	52
III	16								=									=	::	::	::	=	8								=	::	::	::	x	x	x	x	x	x	x	x	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	24	6	8	-	14	52
IV	x	x	x	x	x	x	x	x	=	8								=	::	::	::	=	10										::	::	::	II	II	II	II														18	6	8	4	3	39
																																																					106	24	16	4	45	195

Նշան	Նշանակություն
(դատարկ)	Տեսական ուսուցում
::	Քննաշրջան
x	Արտադր. պրակտ.
=	Արձակուրդ
II	Դիպլոմային աշխատանք

II Ուսումնական գործընթացի պլան					
հ/հ	Առարկայի անվանումը	Կրեդիտների թիվ	Շաբաթական ժամաքանակ	Ընդհանուր լսարանային ժամաքանակ	անհատական և ինքնուրույն աշխատանք
1	2	3	4	5	6
1-ին կիսամյակ, 16 շաբաթ					
1	Բուսաբանություն	8	8	128	112
2	Հայոց լեզու	2	2	32	28
3	Հայոց պատմություն	2	2	32	28
4	Օտար լեզու (ռուսաց լեզու)	4	4	64	56
5	Բարձրագույն մաթեմատիկա	6	6	96	84
6	Կիրառական ինֆորմատիկա	6	6	96	84
7	Ֆիզիկական կուլտուրա – 1*		2	32	
	Ընդամենը 1-ին կիսամյակում	**28**	**30**	**480**	**392**
2-րդ կիսամյակ, 16 շաբաթ					
1	Գյուղատնտեսության էկոնոմիկա	3	3	48	42
2	Օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)	8	8	128	112

3	Հասարակագիտության մոդուլներ (Հայոց պատմություն, Մշակութաբանություն, Քաղաքագիտություն, Փիլիսոփայություն)**	6	6	96	84
4	Ֆիզիկա կենսաֆիզիկայի հիմունքներով	5	5	80	70
5	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ	2	2	32	28
6	Ընդհանուր քիմիա	7	7	112	98
7	Ֆիզիկական կուլտուրա – 2*		2	32	
	Ընդամենը 2-րդ կիսամյակում	**31**	**33**	**528**	**434**
	3-րդ կիսամյակ, 16 շաբաթ				
1	Կենսագործունեության անվտանգություն և քաղպաշտպանություն***	4	4	64	56
2	Բույսերի գենետիկա	5	5	80	70
3	Բույսերի ֆիզիոլոգիա կենսաքիմիայի հիմունքներով****	6	6	96	84
4	Հողագիտություն	5	5	80	70
5	Մանրէակենսաբանություն*****	6	6	96	84
6	Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն	4	4	64	56
	Ընդամենը 3-րդ կիսամյակում	**30**	**30**	**480**	**420**
	4-րդ կիսամյակ, 16 շաբաթ				
1	Վիճակագրություն բիոմետրիայի հիմունքներով	4	4	64	56
2	Ագրոքիմիա	5	5	80	70
3	Օրգանական գյուղատնտեսության հիմունքներ	5	5	80	70
4	Այգեպտղաբուծություն	4	4	64	56
5	Էնտոմոլոգիա	5	5	80	70
6	Ֆիտոպաթոլոգիա	5	5	80	70
	Ընդամենը 4-րդ կիսամյակում	**28**	**28**	**448**	**392**

5-րդ կիսամյակ, 16 շաբաթ					
1	Երկրագործություն	3	3	48	42
2	Բանջարաբուծություն	3	3	48	42
3	Բուսաբուծություն	3	3	48	42
4	Ագրոլանդշաֆտագիտություն	5	5	80	70
5	Էկոլոգիայի հիմունքներ	5	5	80	70
6	Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում	6	6	96	84
7	Կամընտրային առարկա				
	Կամընտրային առարկաներ				
7	Անասնաբուծական և բուսաբուծական համակարգերի ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա	6	6	96	84
	Սոցիալական էկոլոգիա				
	Ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայր				
	Ընդամենը 5-րդ կիսամյակում	**31**	**31**	**496**	**434**
6-րդ կիսամյակ, 8 շաբաթ տեսական ուսուցում, 8 շաբաթ պրակտիկա					
1	Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ	3	6	48	42
2	Բնօգտագործում և էկոլոգիական ռեգրառագիա	3	6	48	42
3	Ագրոէկոտուրիզմ	3	6	48	42
4	Կամընտրային առարկա				
	Կամընտրային առարկաներ				
4	Էկոհամակարգային ծառայություններ	5	10	80	70

	Թվային տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսական համակարգերում				
	Նորարարական և վերականգնվող էներգիայի աղբյուրներ				
5	**Արտադրական պրակտիկա - 8 շաբաթ**	**15**			
	Ընդամենը 6-րդ կիսամյակում	**29**	**28**	**224**	**196**
7-րդ կիսամյակ, 8 շաբաթ պրակտիկա, 8 շաբաթ տեսական ուսուցում					
1	Մարգագետնաբուծություն կերարտադրության հիմունքներով	2	4	32	28
2	Անտառագիտություն և պաշտպանական անտառաբուծություն	3	6	48	42
3	Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգ	4	8	64	56
4	Էկոլոգիական և ագրոնոմիական հետազոտությունների մեթոդներ	2	4	32	28
5	Կամընտրային առարկա				
	Կամընտրային առարկաներ				
5	Ագրոանտառաբուծություն Կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձ	5	10	80	70
6	**Արտադրական պրակտիկա - 8 շաբաթ**	15			
	Ընդամենը 7-րդ կիսամյակում	**31**	**32**	**256**	**224**
8-րդ կիսամյակ, 10 շաբաթ					
1	Մենեջմենթ և մարքետինգ	2	3	30	30
2	Էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանք	4	6	60	60
3	Կլիմայի փոփոխություն և կայուն զարգացում	4	6	60	60
4	Տեխնածին ազդեցություն և էկոլոգիական ռիսկ	3	4	40	50
5	Թափոնների օգտահանման տեխնոլոգիաներ	3	4	40	50

6	Ֆինանսական պատրաստվածություն	2	3	30	30
7	Կամընտրային առարկա				
	Կամընտրային առարկաներ				
7	Համայնքների էկոլոգիա Բնապահպանական գյուղաշ մարտահրավերներ	4	6	60	60
	Ընդամենը 8-րդ կիսամյակում	**22**	**32**	**320**	**340**
	Դիպլոմային աշխատանքի պաշտպանություն	10			
Ընդամենը		**240**	**244**	**3232**	**2832**

* Առարկան ավարտվում է ստուգարքով

** Մոդուլի մեջ ներառված յուրաքանչյուր առարկա ավարտվում է գիտելիքի պարտադիր ստուգմամբ

*** Առարկան իր մեջ ներառում է քաղաքացիական պաշտպանության հիմունքներ, արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնություն, աղետների բժշկություն, բժշկագիտության և երեխաների առողջապահության բաժինները

**** Բույսերի ֆիզիոլոգիա առարկան 3-րդ կիսամյակում սահմանել 4 կրեդիտ, 64 լսարանային, 56 արտալսարանային ժամաքանակով

Բույսերի կենսաքիմիա 3-րդ կիսամյակում- 3 կրեդիտ, 48 լսարանային 42 արտալսարանային ժամաքանակով

***** Մանրէակենսաբանություն 3-րդ կիսամյակում-5 կրեդիտ, 80 լսարանային, 70 արտալսարանային ժամաքանակով

Հավելված 2

Մասնագիտության կրթական ծրագրի բաղադրիչների և շրջանավարտի կոմպետենցիաների համապատասխանության կառուցվածքային մատրից

Առարկայի անվանումը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները													
	ԸԿ 1	ԸԿ 2	ԸԿ 3	ԸԿ 4	ԸԿ 5	ԸԿ 6	ԸԿ 7	ԸԿ 8	ՄԿ 1	ՄԿ 2	ՄԿ 3	ՄԿ 4	ՄԿ 5	ՄԿ 6
Բուսաբանություն									V	V	V			
Հայոց լեզու				V		V								
Հայոց պատմություն	V			V										
Օտար լեզու (ռուսաց լեզու)			V	V		V								
Բարձրագույն մաթեմատիկա			V		V									
Կիրառական ինֆորմատիկա					V	V					V	V		V
Գյուղ. էկոնոմիկա			V						V	V	V	V		V
Օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)				V	V	V								
Հասարակագիտության մոդուլներ (Հայոց պատմություն, Մշակութաբանություն, Քաղաքագիտություն,Փիլիսոփայություն)		V				V								V
Ֆիզիկա կենսաֆիզիկայի հիմունքներով										V	V		V	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ	V	V		V		V								
Ընդհանուր քիմիա										V	V	V	V	
Կենսագործունեության անվտանգություն և քաղպաշտպանություն					V			V						
Բույսերի գենետիկա										V	V	V		
Բույսերի ֆիզիոլոգիա										V	V	V		
Բույսերի կենսաքիմիա										V	V	V		
Հողագիտություն									V	V	V	V	V	
Մանրէակենսաբանություն											V	V		
Ագրոէկոլոգիա և շրջակա միջավայրի պահպանություն						V		V	V	V	V	V		

Վիճակագրություն բիոմետրիայի հիմունքներով			V		V				V	V				V
Ագրոքիմիա										V	V	V		
Օրգանական գյուղատնտեսության հիմունքներ										V		V		V
Այգեպտղաբուծություն											V		V	V
Էնտոմոլոգիա										V	V	V		
Ֆիտոպաթոլոգիա										V	V	V		
Երկրագործություն										V		V	V	
Բանջարաբուծություն										V		V		
Բուսաբուծություն										V		V		
Ագրոլանդշաֆտագիտություն						V		V		V	V			V
Էկոլոգիայի հիմունքներ						V		V	V		V		V	
Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում (ՇՄԱԳ) և էկոլոգիական նորմավորում						V	V	V	V		V		V	V
Անասնաբուծական և բուսաբուծական համակարգերի ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա (կամընտրային)										V	V	V		
Սոցիալական էկոլոգիա (կամընտրային)	V	V		V						V	V			
Ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայր (կամընտրային)									V	V	V			V
Կենսաբազմազանության պահպանության էկոլոգիական հիմնախնդիրներ						V		V	V		V		V	
Բնօգտագործում և էկոլոգիական դեգրադացիա						V		V	V	V			V	V
Ագրոէկոտուրիզմ						V		V	V	V	V	V		V
Էկոհամակարգային ծառայություններ (կամընտրային)									V	V	V			V
Թվային տեխնոլոգիաները			V	V	V	V			V	V	V			V

գյուղատնտեսական համակարգերում (կամընտրային)														
Նորարարական և վերականգնվող էներգիայի աղբյուրներ (կամընտրային)									v	v	v		v	v
Մարգագետնաբուծություն կերարտադրության հիմունքներով									v	v	v		v	
Անտառագիտություն և պաշտպանական անտառաբուծություն						v		v	v	v	v		v	v
Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգ						v		v	v	v	v		v	v
Էկոլոգիական և ագրոնոմիական հետազոտությունների մեթոդներ						v			v	v			v	v
Ագրոանտառաբուծություն (կամընտրային)									v	v	v	v	v	v
Կայուն գյուղատնտեսության պրակտիկ փորձ (կամընտրային)									v	v	v	v	v	v
Մենեջմենթ և մարքետինգ		v	v						v		v			v
Էկոլոգիապես անվտանգ գյուղատնտեսական արտադրանք						v	v	v	v	v	v	v		v
Կլիմայի փոփոխություն և կայուն զարգացում						v		v	v	v	v	v	v	v
Տեխնածին ազդեցություն և էկոլոգիական ռիսկ						v		v	v	v	v	v		
Թափոնների օգտահանման տեխնոլոգիաներ						v		v		v	v		v	v
Ֆինանսական պատրաստվածություն			v											v
Համայնքների էկոլոգիա (կամընտրային)	v					v			v	v	v	v	v	v
Բնապահպանական գլոբալ մարտահրավերներ (կամընտրային)									v	v	v	v	v	
Պրակտիկա			v		v	v	v	v	v	v	v	v	v	v

Հավելված 3

Բենչմարքինգ (ՄԿԾ-ի համահունչությունը նմանատիպ այլ ճանաչված ՄԿԾ-ների հետ) առանձին կցվում է

Հավելված 4

ՀԱՅԱՍՏԱՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԱԳՐՈՆՈՄԻԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Հաստատված է
ՀԱԱՀ-ի ֆակուլտետի գիտական ________ խորհրդում
“___” ____ 20__ թ.

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿԻ (ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ) ԾՐԱԳԻՐ

«Ագրոէկոլոգիա» կրթական ծրագրի ուսանողների համար

ԵՐԵՎԱՆ 20__

1. Պրակտիկայի ընդհանուր բնութագիր

ՈՒսումնառության ընթացքում աշխատանքային կիսամյակի սկզբունքով գործնական հմտությունների, կարողությունների ձևավորում և ամրապնդում՝ ստացած տեսական գիտելիքների հիման վրա:

2. Պրակտիկայի նպատակը և խնդիրները

2.1. Պրակտիկայի նպատակը/ները՝

Ծանոթացնել գյուղատնտեսական և բնապահպանական ուղղվածության տնտեսությունների և կազմակերպությունների կառուցվածքին, գործունեության առանձնահատկություններին, կիրառվող տեխնոլոգիաներին, հնարավորություն տալ ուսանողին զարգացնել, կիրառել և ամրապնդել մասնագիտական տեսական գիտելիքներն ու կարողությունները:

Ուսումնասիրել հաշվետվությունները, արտադրական գործընթացները, մշակության տեխնոլոգիաները, ապագա ագրոէկոլոգի մոտ ձևավորել արտադրական գործունեության ընթացքում աշխատելու կարողություններ և հմտություններ:

2.2. Պրակտիկայի խնդիրները՝

- Ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական դասընթացներից գիտելիքների ամրապնդումը, մասնագիտական հմտությունների և կարողությունների զարգացում:
- Տվյալ մասնագիտության շրջանակներում անհրաժեշտ մեթոդների, կարողությունների և ունակությունների կատարելագործում:
- Աշխատանքային թիմում ընդհանրական և մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու կոմպետենցիաների զարգացում:
- Ավարտական աշխատանքի պատրաստման համար պրակտիկայի վայրի ենթակառուցվածքների օգտագործումը, ելակետային տվյալների հավաքագրում:

3. Պրակտիկայի կրթական վերջնարդյունքները

Ակնկալվում է, որ պրակտիակայի հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա՝

- ✓ Ներկայացնել կլիմայակայուն գյուղատնտեսական գործելակերպեր:
- ✓ Իրականացնել էկոլոգիապես անվտանգ սննդամթերքի արտադրության գործընթացներ:
- ✓ Հայտնաբերել գյուղատնտեսական արտադրության ապակայունացնող գործոնները, մշակել կայունությանը նպաստող միջոցառումներ:
- ✓ Ապահովել բնական ռեսուրսների կայուն կառավարման մոտեցումներ:
- ✓ Մշակել թափոնների վերաօգտագործման մոդելներ:
- ✓ Առաջարկել հողի էկոլոգիական վիճակի բարելավման տեխնոլոգիաներ:

4. Պրակտիկայի անցկացման հնարավոր վայրերը և ժամանակահատվածը

4.1. Պրակտիկայի անցկացման հնարավոր վայրերը՝ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններ և այլն:

4.2. Պրակտիկայի անցկացման ժամանակահատվածը՝ համաձայն ՄԿԾ-ի:

Պրակտիկաները կազմակերպվում են ՀՀ գյուղատնտեսության և բնապահպանության ոլորտի առաջատար կազմակերպություններում և տնտեսություններում՝ ՀՀ ՇՄՆ վարչություններ, ՀՀ տարբեր մարզպետարանների գյուղատնտեսության և շրջակա միջավայրի պահպանության վարչություններ, ՀՀ ՇՄՆ «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ, «Նաիրիան» ՓԲԸ, «Կանաչ արահետ» ՀԿ, ՀՀ ՇՄՆ Անտառային կոմիտե և Հայանտառ ՊՈԱԿ-ի համապատասխան մասնաճյուղեր, ArLeAm ՍՊԸ, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, «Մասիս Տոբակո» ՍՊԸ Հաղթանակի մասնաճյուղ (Տավուշի մարզ), «Էկոգլոբ» ՍՊԸ, «Պրոֆալ» ՍՊԸ, «ՕՌՎԱԿՕ» ՓԲԸ, Ոսկեհատ ՈՒՓՏ, «Արզնի տոհմային ԹՏԽ» ԲԲԸ, «Սևան ազգային պարկ», Երևանի քաղաքապետարանի «Կանաչապատում և շրջակա միջավայրի պահպանություն» ՀՈԱԿ, «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց ՊՈԱԿ և առաջատար ֆերմերային տնտեսություններ:

5. Պրակտիկայի կառուցվածքը և բովանդակությունն ըստ պրակտիկայի ծրագրի

Աշխատանքային կիսամյակի սկզբունքով կազմակերպված պրակտիկայի ընդհանուր ծանրաբեռնվածությունը կազմում է 30 կրեդիտ:

Պրակտիկայի բաժինները (փուլերը)	**Ծանրաբեռնվածություն**				**Արդյունքներ**
		ժամեր*		**օրեր**	**ընթացիկ ստուգման ձև**
	կրեդիտներ	**ընդհանուր**	**գործնական աշխատանք**	**ինքնուրույն աշխատանք**	
	2	3	4	5	6
Ընդհանուր ծանրաբեռնվածությունը ըստ պրակտիկայի ծրագրի					*Հնարավոր է հղում կատարել պրակտիկայի գնահատման թերթիկին կամ այլ նյութի վրա*
1. Նախապատրաստական փուլ					
2. Արտադրական փուլ					
3. Հետազոտական փուլ					
4. Համապատասխանության գնահատման փուլ					
5. Ինֆորմացիայի վերլուծություն					
6. Հաշվետվության կազմում					

*Պրակտիկայի ընդհանուր ծանրաբեռնվածությունը կրեդիտներով և ժամաքանակով լրացվում է հետևյալ սկզբունքով՝ 1 կրեդիտը ներառում է 30__ աշխատանքային ժամ /որի մեջ կարող են մտնել տեսական նյութի ուսուցումը, գործնական աշխատանքները, հանձնարարությունններն ու առաջադրանքները Պրակտիկայի ժամաքանակի մեջ մտնում է նաև հաշվետվութան նախապատրաստումը:
** Օրինակ՝ պրակտիկայի նախապատրաստական փուլ (անվտանգության տեխնիկայի բացատրություն և այլն), արտադրական փուլ (փորձարարական, հետազոտական), ստացված ինֆորմացիայի մշակում և վերլուծություն, պրկտիկայի հաշվետվության պատրաստում:

6. Պրակտիկայի ատեստավորում

6.1. Պրակտիկայի ատեստավորման ձևը

Պրակտիկայի ատեստավորումը կազմակերպվում է աշխատանքային կիսամյակի ավարտից հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում: Ատեստավորմանը ուսանողը պետք է ներկայանա գնահատման թերթիկով, հաշվետվությունով և սահիկաշարով: Ատեստավորումն իրականացվում է բանավոր ելույթի ձևաչափով, դեկանատի կողմից նշանակված գրաֆիկի համաձայն՝ համապատասխան մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից:

6.2. Ատեստավորման անցկացման ժամանակահատվածը

" ___” _______ 20__ թ.-ից “___” _______ 20__թ.

6.3. Գնահատումն իրականացվում է բաղադրիչներով և չափորոշիչով, որոնք ներկայացված են աղյուսակ 2-ում:
6.4. Պրակտիկայի գնահատման թերթիկ (կցվում է)
6.4.1. Պրակտիկայի ամփոփման և գնահատման տեղեկագիր (կցվում է Հավելված Բ)

Աղյուսակ 2

Գնահատման բաղադրիչներն ու չափորոշիչները		
Կազմակերպության կողմից ստացված գնահատականը		Համալսարանի կողմից ստացված պրակտիկայի գնահատականը
70 %		30 %
Գործնական աշխատանքների գնահատում	Անհատական աշխատանք	Ամփոփիչ հաշվետվության ներկայացում
50	20	30

Քննարկված և հաստատված է ____________________________ ֆակուլտետի խորհրդի նիստում
“ ___ “ ________________ 20__թ. արձանագրություն № __

Ամբիոնի վարիչ ___________________________ (Ա.Ա.Հ.)
(ստորագրություն)

ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՄԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Հ/հ	Ուսանողի ազգանունը, անունը	Ստուգման գրքույկի համարը	Կրեդիտը	Գնահատման գործոնները (%) և դրանց փաստացի ստացած միավորը 100 միավորային համակարգով*			Չն/ Չթ	Բազմագործ-նային համակարգով հաշվեկշռված գնահատականը			Դասախոս(ներ)ի ստորագրությունը
				գնահատման թերթիկի արդյունքներ, %	գրավոր հաշվետվություն, %	հաշվետվության բանավոր ներկայացում, %		100 միավորային համակարգով	20 միավորային համակարգով	տառային համակ. (A+ -ից C-)	
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***		***8***	***9***		***10***
1											
2											
3											
4											

Հավելված 5

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԹԵՐԹԻԿ

Պրակտիկայի վայրը ………………………………………………………………………

Կազմակերպության պրակտիկայի ղեկավարի

անուն, ազգանունը …………………………………………………………………………

Զբաղեցրած պաշտոնը ………………………………………………………………………

Հեռախոսահամարը………………………… **էլ. փոստ** …………………………………………

Մասնակցի անուն, ազգանունը ……………………………………………………………

Ֆակուլտետը …………………………………………………………………………………

Մասնագիտությունը …………………………………………………………………………

Կուրսը ………………………… **ուսումնական տարին** …………………………………………

Պրակտիկայի ժամանակահատվածը…..…………………………………………………………

Խնդրում ենք գնահատել մասնակցին հետևյալ գործոններով					
Հ/հ	Գործոններ	Գերազանց, 10 բալ	Լավ, 7 բալ	Բավարար, 4 բալ	Անբավարար, 0 բալ
1.	Պրակտիկայի հաճախումներ՝ ըստ սահմանված ժամանակացույցի				
2.	Պրակտիկայի վայրի աշխատակիցների հետ շփվելու կարողություն				
3.	Աշխատելու պատրաստակամություն				
4.	Ընդհանուր վարք / կարգապահություն				
5.	Ազնվություն				
6.	Նախաձեռնողականություն				
7.	Վերլուծական մտածողություն				
8.	Խնդիրները հայտնաբերելու կարողություն				
9.	Նպատակասլացություն				
10.	Մասնագիտական պատրաստվածություն				

Ձեր ընդհանուր կարծիք

Խնդրում ենք նշել վերջնական գնահատականը՝ գումարելով նախորդ աղյուսակի բալերը, օրինակ 74/B			
< 40 (D)	40-60 (C)	61-80 (B)	81-100 (A)

Կցանկանայի՞ք հաջորդ տարի Ձեր կազմակերպությունում ընդունել նման մասնակցի?	
ԱՅՈ	ՈՉ
Եթե այո, ապա մենք հաշվի կառնենք Ձեր կազմակերպությունը հաջորդ տարվա պրակտիկայի պլանի կազմման ժամանակ	Եթե ոչ, ապա նշեք պատճառը

Առաջարկություն

____________________________ ____________________________

(օր, ամիս, տարի) (ստորագրություն)

Շնորհակալություն համագործակցության համար

ք. Երևան, Տերյան 74, www.anau.am, հեռ.՝ 012545713, էլ. հասցե՝ internship@anau.am